

Załącznik 2
do Uchwały nr 3 Zarządu
Banku Spółdzielczego w Prabutach
z dnia 30 grudnia 2022 r.

**Zasady wyznaczania łącznej kwoty
ekspozycji na ryzyko**

**w Banku Spółdzielczym
w Prabutach**

Prabuty, grudzień 2022 r.

Spis treści

<i>Rozdział 1 – Postanowienia ogólne</i>	<i>2</i>
<i>Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie wyznaczania łącznej ekspozycji na ryzyko</i>	<i>4</i>
<i>Rozdział 3 – Kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe</i>	<i>5</i>
<i>Rozdział 4 Postępowanie w przypadku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym</i>	<i>8</i>
<i>Rozdział 5 – Kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne</i>	<i>9</i>
<i>Rozdział 6 – Postanowienia końcowe</i>	<i>10</i>

Wykaz załączników:

- Załącznik nr 1 Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie oraz przypisywania im wag ryzyka
- Załącznik nr 2 Szczegółowe zasady przypisywania współczynników konwersji ekspozycjom z tytułu pozycji pozabilansowych
- Załącznik nr 3 Źródła danych i narzędzia wykorzystywane w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych
- Załącznik nr 4 Kryteria uznawalności ekspozycji dla celów zastosowania współczynnika wsparcia infrastruktury
- Załącznik nr 5 Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ekspozycji w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania

Rozdział 1 – Postanowienia ogólne

§ 1

Niniejsze Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, zwane dalej zasadami określają zasady:

- 1) podziału ekspozycji kredytowych na poszczególne kategorie ekspozycji oraz przypisywania im wag ryzyka na potrzeby obliczania łącznej kwoty ekspozycji;
- 2) kalkulacji regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytuł poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 3) podziału zadań i kontroli w procesie ustalania i przeglądu zasad wyznaczania kapitału regulacyjnego;
- 4) raportowania w zakresie kapitału regulacyjnego.

§ 2

1. Bank w prowadzonej działalności nie zawiera transakcji, które stanowiłyby transakcje zaliczane do portfela handlowego – wszystkie operacje prowadzone przez Bank zaliczane są do portfela bankowego.
2. Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie tj.:
 - 1) Bank stosuje preferencyjne wagi ryzyka dla ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach mieszkalnych, opisane szczegółowo w Załączniku nr 1 do niniejszych zasad.
 - 2) Bank stosuje pomniejszenia podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek.
3. Bank wyznacza wartość ekspozycji z tytułu pozycji pozabilansowych tylko z tytułu warunkowych zobowiązań pozabilansowych.
4. Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI), z wyjątkiem:
 - 1) ocen rządu centralnego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego, ekspozycji wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych (jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej) oraz ekspozycji wobec instytucji;
 - 2) ocen nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) podmiotom gwarantującym spłatę ekspozycji;
5. Za łączną kwotę ekspozycji na ryzyko przyjmuje się sumę kwot ekspozycji na:
 - 1) ryzyko kredytowe, wyznaczonej według metody standardowej;
 - 2) ryzyko operacyjne, wyznaczonej według metody wskaźnika bazowego.
6. Dla potrzeb kalkulacji wymogów kapitałowych Bank wykorzystuje narzędzia informatyczne – stopień ich wykorzystania, źródła danych wykorzystywanych w procesie wyliczania wymogów oraz raporty i sprawozdania na podstawie których dokonywane są uzgodnienia wyliczeń zawarto w załączniku nr 3.

§ 3

Niniejsze zasady opracowano na podstawie wytycznych i zapisów:

- 1) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (z późn. zm – dalej CRD);

- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (z późn. zm – dalej CRR);
- 3) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 241/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie funduszy własnych obowiązujących instytucje (z późn. zm);
- 4) Rozporządzenia delegowanego komisji (UE) nr 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (z późn. zm);
- 5) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2016/1799 z dnia 07 października 2016 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z art. 136 ust. 1 oraz art. 136 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (z późn. zm);
- 6) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/451 z dnia 17 grudnia 2020 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne do celów stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do sprawozdań nadzorczych instytucji oraz uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 (z późn. zm);
- 7) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (z późn. zm);
- 8) Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (z późn. zm);
- 9) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z późn. zm);
- 10) Rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego;
- 11) Wytycznych EBA/GL/2019/01 z dnia 17 stycznia 2019 roku dotyczących określenia rodzajów ekspozycji związanych z wysokim ryzykiem.

§ 4

Przez użyte w zasadach określenia rozumie się:

- 1) Bank – Bank Spółdzielczy w Prabutach;
- 2) Bank Zrzeszający – SGB-Bank S.A.;
- 3) kapitał Tier I – kapitał zdefiniowany w art. 25 CRR;
- 4) kapitał Tier II – kapitał zdefiniowany w art. 71 CRR;
- 5) fundusze własne – suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku;
- 6) uznany kapitał – suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku, przy czym kapitał Tier II jest równy lub mniejszy niż 1/3 kapitału Tier I;
- 7) Minimum Depozytowe Banku – środki Banku ulokowane w Banku Zrzeszającym na rachunku Minimum Depozytowego;
- 8) Fundusz Pomocowy – fundusz utworzony w Spółdzielni w celu zabezpieczenia płynności i wypłacalności Uczestników Systemu Ochrony SGB;
- 9) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR¹;

¹ Definicja zgodna z zaleceniem Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

- 10) przedsiębiorstwo – każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej; obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;
- 11) ECAI – zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 98 CRR;
- 12) EUNB / EBA – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego;
- 13) współczynnik konwersji (CCF) / waga ryzyka produktu – wartość procentowa, o której mowa w art. 111 ust. 1 CRR;
- 14) nieruchomość mieszkalna – nieruchomość przeznaczona na cele mieszkaniowe, która jest lub będzie zamieszkana lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela (z wyłączeniem działalności gospodarczej), tj. dom albo lokal mieszkalny, stanowiący odrębną nieruchomość wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służącymi zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych, bądź też wykorzystywanymi zgodnie z ich przeznaczeniem na inne cele niż mieszkalne (części składowe lokalu tj. pomieszczenia, choćby nawet do niego bezpośrednio nie przylegały lub były położone w granicach nieruchomości gruntowej poza budynkiem, w którym wyodrębniono dany lokal, a w szczególności: piwnica, strych, komórka, garaż), działka budowlana lub jej część, przeznaczona pod budowę domu jednorodzinnego lub budynku mieszkalnego;
- 15) firma inwestycyjna – oznacza firmę inwestycyjną zdefiniowaną w art. 1 ust. 1 pkt 2 CRR;
- 16) państwo członkowskie - państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- 17) finansowanie nieruchomości spekulacyjnych – oznacza udzielanie kredytów w celu nabycia, zagospodarowania lub zabudowy gruntu w związku z nieruchomością bądź nabycia, zagospodarowania lub zabudowy takiej nieruchomości i w związku z taką nieruchomością, z zamiarem jej odsprzedaży w celu osiągnięcia zysku.

Rozdział 2 – Rola organów Banku oraz komórek organizacyjnych w procesie wyznaczania łącznej ekspozycji na ryzyko

§ 5

1. Rada Nadzorcza Banku zobowiązana jest do:
 - 1) zatwierdzenia procedury w zakresie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - 2) sprawowania nadzoru nad utrzymaniem wymogu w zakresie kapitału dostosowanego do akceptowalnego poziomu ryzyka.
2. Zarząd Banku odpowiada za:
 - 1) przygotowanie i wdrożenie procesu obliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - 2) przekazywanie Radzie Nadzorczej Banku okresowej informacji o poziomie współczynników kapitałowych.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami, jest odpowiedzialny za:
 - 1) rekomendowanie takiej struktury aktywów, aby zapewniała maksymalizację zysków przy jednoczesnym utrzymywaniu aktywów ważonych ryzykiem na poziomie zapewniającym kształtowanie się współczynników kapitałowych na poziomie określonym w celach strategicznych w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego;
 - 2) opiniowanie zmian do niniejszych zasad.
4. Komórka ds. sprawozdawczości i ryzyka jest odpowiedzialna za:
 - 1) przygotowanie propozycji procedury wyliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - 2) aktualizację tej procedury oraz analizę jej zgodności z obowiązującymi przepisami prawa;

- 3) wyliczenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe (przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi zawartych w systemie informatycznym lub gdy jest to potrzebne na podstawie szczegółowych informacji pozyskanych z innych komórek organizacyjnych dotyczących poszczególnych ekspozycji kredytowych) oraz ryzyko operacyjne.
5. Stanowisko ds. monitoringu i windykacji zgłasza Komórcę ds. sprawozdawczości i ryzyka dane szczegółowe potrzebne do wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe, w szczególności:
 - 1) wykaz ekspozycji kredytowych, wobec klientów, którzy nie spełniają warunków zastosowania współczynnika wsparcia MŚP – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca;
 - 2) wykaz ekspozycji kredytowych spełniających warunki zastosowania współczynnika wsparcia infrastruktury (*załącznik nr 4 do niniejszych zasad*) – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca;
 - 3) wykaz ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca.
6. Stanowiska kredytów zgłaszają Komórcę ds. sprawozdawczości i ryzyka dane szczegółowe potrzebne do wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe, w szczególności:
 - 1) wykaz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca;
 - 2) wykaz ekspozycji kredytowych o indywidualnym sposobie zarządzania dla których zastosowano odstępstwa od przyjętych standardów postępowania (standardów kredytowych) – do 7 dni roboczych po zakończeniu miesiąca.
7. Brak któregokolwiek z wykazów wymienionych w ust. 6 jest jednoznaczny z informacją negatywną.

Rozdział 3 – Kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe

§ 6

1. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, z uwzględnieniem § 7.
2. Przez ekspozycję należy rozumieć aktywo lub udzielone zobowiązanie pozabilansowe; ekspozycje są rozumiane łącznie ze związanymi z nimi innymi ekspozycjami, jeśli ekspozycje te ujęte są w rachunku wyników.
3. Sumę kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę wartości bilansowych oraz wartości ekspozycji z tytułu pozycji pozabilansowych pomnożonych przez przypisane procentowe wagi ryzyka, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszych zasad.

§ 7

1. W przyjętej przez Bank metodzie standardowej wartość ekspozycji:
 - 1) w przypadku kredytów, pożyczek i zrealizowanych gwarancji – jest równa wartości kapitału:
 - a) powiększonej o naliczone odsetki,
 - b) pomniejszonej o wartość prowizji nierozliczonej w czasie,
 - c) pomniejszonej o utworzone rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, z zastrzeżeniem ust. 2 – 4,
 - d) pomniejszonej o kwoty wynikające z odliczeń dokonanych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit. m) CRR z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych oraz pomniejszonej o kwoty wynikające z dokonania innych redukcji funduszy własnych, które są związane z daną ekspozycją (*sposób wyznaczania korekt z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia*

- ekspozycji nieobsługiwanych został udokumentowany w załączniku nr 2 do obowiązującej Strategii zarządzania i planowania kapitałowego);*
- 2) w przypadku pozostałych aktywów – jest równa wartości bilansowej zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rachunkowości z uwzględnieniem:
 - a) w stosownych przypadkach z uwzględnieniem odnoszących się do nich odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości – przepisy ust. 2 - 4 dotyczące rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek stosuje się odpowiednio;
 - b) pomniejszeń o kwoty wynikające z odliczeń dokonanych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit. m) CRR z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych oraz pomniejszeń o kwoty wynikające z dokonania innych redukcji funduszy własnych, które są związane z danym aktywem (*sposób wyznaczania korekt z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych został udokumentowany w załączniku nr 2 do obowiązującej Strategii zarządzania i planowania kapitałowego);*
 - 3) w przypadku pozycji pozabilansowych – jest równa iloczynowi współczynnika konwersji, przypisanego zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do niniejszych zasad, i nominalnej wartości pozycji pozabilansowej:
 - a) pomniejszonej o utworzone na tę pozycję rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, z zastrzeżeniem ust. 2 – 4;
 - b) pomniejszonej o kwoty wynikające z odliczeń dokonanych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit. m) CRR z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych oraz pomniejszonej o kwoty wynikające z dokonania innych redukcji funduszy własnych, które są związane z daną pozycją pozabilansu (*sposób wyznaczania korekt z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych został udokumentowany w załączniku nr 2 do obowiązującej Strategii zarządzania i planowania kapitałowego);*
 - 4) uwzględnia dodatkowe korekty wartości z tytułu ostrożnej wyceny (*zgodnie art. 34 i 105 CRR*) w odniesieniu do wszystkich aktywów wycenianych według wartości godziwej.
2. Bank pomniejsza wartość ekspozycji o wysokość rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek dotyczących danej ekspozycji. Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutek nie został odzwierciedlony w funduszach własnych Banku, pomniejszają jednocześnie kapitał podstawowy Tier I, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
 3. Jeżeli w ciągu bieżącego roku obrotowego Bank zaliczył za zgodą KNF wynik finansowy do funduszy własnych, to do rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek utworzonych w bieżącym roku obrotowym, które zostały uwzględnione w tym wyniku przepisy ust. 2 nie obowiązują. (*Bank uwzględnia w pomniejszeniach wartości ekspozycji wszystkie rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek oraz nie pomniejsza kapitału podstawowego Tier I*)
 4. Jeśli w bieżącym roku obrotowym wystąpiła strata netto lub jeżeli wystąpiła niepodzielona strata z lat ubiegłych, to w wyznaczaniu wartości ekspozycji Bank uwzględnia pomniejszenia z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek (które były ujęte w tej stracie) bez konieczności jednoczesnego pomniejszania kapitału podstawowego Tier I o te rezerwy celowe i odpisy aktualizujące.

Korekta ekspozycji ważonych ryzykiem wobec MŚP

§ 8

1. Bank dokonuje korekty kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania), zgodnie z następującym wzorem:

$$RWEA^* = RWEA \cdot \frac{\min\{E^*; EUR 2.500.000\} \cdot 0,7619 + \max\{E^* - EUR 2.500.000; 0\} \cdot 0,85}{E^*}$$

gdzie:

$RWEA^*$ = kwota ekspozycji ważona ryzykiem skorygowana o współczynnik wsparcia MŚP;

E^* jest jedną z poniższych:

- a) całkowita kwota którą MŚP (dłużnik) lub grupa powiązanych klientów MŚP (dłużników) jest winna Bankowi oraz podmiotom zależnym od Banku, łącznie z wszelkimi ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, jednak z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych (za wyjątkiem ekspozycji o których mowa w § 11 ust. 1 załącznika nr 1)
 - b) w przypadku gdy łączna kwota, o której mowa w lit. a) jest równa 0, kwota wierzytelności lub wierzytelności warunkowych od MŚP (dłużnik) lub grupy powiązanych MŚP (dłużników), które są zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych i które są wyłączone z obliczenia całkowitej kwoty, o której mowa w literze a).
2. Za małego lub średniego przedsiębiorcę (MŚP) na potrzeby zastosowania współczynnika wsparcia, zgodnie z ust. 1, uznaje się przedsiębiorstwo, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
 3. Dla celów określonych w ust. 1 Bank;
 - 1) dochowuje należytej staranności w celu prawidłowego określenia całkowitej kwoty (E^*) którą MŚP (dłużnik) lub grupa powiązanych klientów MŚP (dłużników) jest winna Bankowi;
 - 2) wartość progu 2.500.000 euro przelicza według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
 4. W Banku funkcjonują adekwatne i skuteczne mechanizmy monitorowania, które pozwalają na bieżącą weryfikację spełniania przez przedsiębiorstwo kryterium, o którym mowa w ust. 2.

Korekta wymogów w zakresie funduszy własnych na ryzyko kredytowe z tytułu współczynnika wsparcia infrastruktury

§ 9

Bank dokonuje korekty wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w odniesieniu do ekspozycji wobec podmiotów, które obsługują lub finansują fizyczne obiekty lub instalacje, systemy i sieci zapewniające lub wspierające podstawowe usługi publiczne, obliczonych zgodnie z niniejszymi zasadami, poprzez przemnożenie przez współczynnik wsparcia infrastruktury wynoszący 0,75, pod warunkiem że ekspozycja spełnia wszystkie kryteria określone w załączniku nr 4 do niniejszych zasad.

§ 10

1. Bank dokonuje podziału ekspozycji do następujących kategorii:
 - 1) ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;
 - 2) ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;
 - 3) ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;
 - 4) ekspozycje wobec instytucji;
 - 5) ekspozycje wobec przedsiębiorstw;
 - 6) ekspozycje detaliczne;
 - 7) ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;
 - 8) ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - 9) ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;
 - 10) ekspozycje kapitałowe;
 - 11) pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;
 - 12) inne pozycje.
2. Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie i przypisywania im wag ryzyka określa załącznik nr 1 do niniejszych zasad.

Rozdział 4 – Postępowanie w przypadku przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym

§ 11

1. Przez znaczny pakiet akcji (*art. 4 ust. 1 pkt 36 CRR*) w podmiocie poza sektorem finansowym rozumie się zaangażowanie kapitałowe, spełniające co najmniej jeden z poniższych warunków:
 - 1) zaangażowanie stanowi, co najmniej 10% kapitału podmiotu;
 - 2) zaangażowanie uprawnia do wykonywania, co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym podmiotu lub umożliwia wywieranie znaczącego wpływu na zarządzanie podmiotem.
2. Przez pakiet akcji, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:
 - 1) posiadane przez Bank akcje i udziały w innym podmiocie;
 - 2) wniesione dopłaty - w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - 3) wniesione wkłady lub zadeklarowane sumy komandytowe - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej.
3. Dla celów określonych w ust. 1 i ust. 2 nie uwzględnia się zaangażowań kapitałowych w:
 - 1) bankach krajowych i instytucjach kredytowych, a także w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwych władz nadzorczych;
 - 2) instytucjach finansowych;
 - 3) zakładach ubezpieczeń;
 - 4) innych podmiotach niż wymienione w pkt 1-3, do wysokości kwoty pomniejszającej fundusze własne Banku z tytułu zaangażowań kapitałowych tych innych podmiotów w podmiotach, o których mowa w pkt 1-3;
 - 5) izbach rozliczeniowych, o których mowa w art. 67 ustawy Prawo bankowe;
 - 6) międzybankowych przedsiębiorstwach telekomunikacyjnych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
 - 7) instytucjach, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
 - 8) podmiotach, których wyłącznym przedmiotem działalności jest świadczenie usług w zakresie edukacji kadr bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;

- 9) przedsiębiorstwach pomocniczych usług bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków;
 - 10) podmiotach, w których Bank utrzymuje zaangażowanie kapitałowe w związku z jego udziałem w procesie naprawczym tych podmiotów;
 - 11) przejętych w związku z wykonywaniem umowy o subemisję usługową;
 - 12) przejętych w związku z świadczeniem usług pośrednictwa (na rachunek własny w imieniu klienta).
4. Znaczny pakiet akcji, o którym mowa w ust. 1, w wysokości przekraczającej 15% uznanego kapitału Banku podlega obliczaniu kwoty ekspozycji na ryzyko zgodnie z zasadami określonymi w ust. 6 i ust. 7.
 5. Łączna wartość znacznych pakietów akcji, o których mowa w ust. 1, przekraczających 60% uznanego kapitału Banku podlega obliczaniu kwoty ekspozycji na ryzyko zgodnie z zasadami określonymi w ust. 6. i ust. 7.
 6. Bank oblicza kwotę ekspozycji na ryzyko z tytułu posiadanych znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym w ramach ryzyka kredytowego od większej z poniższych wartości:
 - 1) suma kwot, o jakie poszczególne znaczne pakiety akcji przekraczają 15% uznanego kapitału Banku;
 - 2) kwota, o jaką suma znacznych pakietów akcji przekracza 60% uznanego kapitału Banku.
 7. Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu posiadanych znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym jest równa wartości ustalonej zgodnie z ust. 6 pomnożonej przez wagę ryzyka 1250%.

Rozdział 5 – Kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne

§ 12

1. Kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego pomnożonemu przez 12,5.
2. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego jest równy 15% średniej z trzech lat dla odpowiedniego wskaźnika (wyniku), określonego zgodnie z §13.
3. Średnią arytmetyczną dla odpowiedniego wskaźnika, o której mowa w ust. 2, oblicza się z trzech lat na podstawie obserwacji wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów dokonywanych pod koniec roku obrachunkowego. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank wykorzystuje dane szacunkowe; po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji obliczeń wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne.
4. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej arytmetycznej, o której mowa w ust. 2, co oznacza, że średnią arytmetyczną oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami tych wyników.

Zgodnie z interpretacją EBA, zawartą w Q&A 2018_3969 z dnia 20.11.2020 r., ustalając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na datę X, do obliczeń odpowiedniego wskaźnika należy przyjąć obserwacje trzech dwunastomiesięcznych okresów na koniec roku obrotowego, które są najbliższe dacie X. Na przykład, jeśli Bank kończy rok obrotowy 31 grudnia, to dla 2020 roku:

- 1) **w ciągu roku 2020 (do 30 grudnia włącznie)** wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne opierają się o średnią odpowiedniego wskaźnika obliczoną w oparciu o dane na koniec (tj. na 31 grudnia): 2019 r.; 2018 r.; i 2017 r.;

2) **w dniu 31 grudnia 2020** wymogi w zakresie funduszy własnych oparte są na średniej z odpowiedniego wskaźnika obliczonego w oparciu o dane dla każdego z trzech nowych 12 miesięcznych okresów kończących się: **31 grudnia 2020 r., 2019 r. i 2018 r.** Średnia z trzech lat opiera się na danych liczbowych zaudytowanych – w przypadku braku zaudytowanych danych za 2020 r. należy zastosować szacunki biznesowe zgodnie z art. CRR 315 ust. 1. Jednakże, jak wskazano w **Q&A EBA 2018_4085**, Banki muszą ponownie przeliczyć wymóg w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne i przesłać swoje sprawozdania (m.in. COREP za 31.12.2020) bez zbędnej zwłoki, kiedy dane zaudytowane za 2020 r. będą dostępne, w przypadku, gdy dane zaudytowane i szacunki biznesowe są różne.

§ 13

1. Odpowiedni wskaźnik (wynik), o którym mowa w §12 ust. 2, obliczany jest jako suma poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - 1) przychody z tytułu odsetek;
 - 2) koszty z tytułu odsetek;
 - 3) przychody z tytułu prowizji;
 - 4) koszty z tytułu prowizji;
 - 5) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o stałej/zmiennej kwocie dochodu;
 - 6) wynik operacji finansowych;
 - 7) wynik z pozycji wymiany;
 - 8) pozostałe przychody operacyjne.
2. Bank obliczając wynik, o którym mowa w ust. 1, stosuje następujące zasady:
 - 1) pozycje wymienione w ust. 1 ujmowane są przed odliczeniem wszelkich rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartości, z zastrzeżeniem pkt 2;
 - 2) przychody z tytułu odsetek od ekspozycji kredytowych sklasyfikowanych do grupy ryzyka „zagrożone” ujmowane są po odliczeniu odnoszących się do nich odpisów aktualizujących odsetki;
 - 3) uwzględnia się koszty z tytułu opłat za usługi outsourcingowe określone w art. 6a ustawy Prawo bankowe, dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów (jeżeli takie pozycje będą występować);
 - 4) nie uwzględnia się:
 - a) kosztów operacyjnych, w tym kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz Banku, z zastrzeżeniem pkt 3;
 - b) zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży pozycji z portfela bankowego;
 - c) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie, identyfikowanych zgodnie z § 14;
 - d) przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia;
 - e) przychodów z tytułu dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych.

§ 14

1. Przez zdarzenia nadzwyczajne lub występujące nieregularnie Bank rozumie zdarzenia i transakcje, które wyróżniają się nietypowym charakterem i rzadkością ich występowania, spełniające oba poniższe kryteria:
 - 1) niezwykle charakter – bazowe zdarzenie lub transakcja powinny mieć wysoki stopień niezwykłości i być typu wyraźnie niezwiązanego lub tylko incydentalnie związanego ze zwykłą i typową działalnością Banku, biorąc pod uwagę środowisko, w którym Bank działa;
 - 2) rzadkość występowania – bazowe zdarzenie lub transakcja powinna być typu, którego nie można oczekiwać, aby wystąpił ponownie w dającej się przewidzieć przyszłości, biorąc pod uwagę środowisko, w którym działa Bank.
2. Ustalając niezwykle charakter zdarzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, Bank kieruje się niżej wymienionymi przesłankami:
 - 1) specyfika Banku, taka jak rodzaj i zakres działalności, linie biznesowe i zasady operacyjne Banku powinny być brane pod uwagę przy określaniu zwykłych i typowych działań Banku;
 - 2) środowisko, w którym działa Bank, jest głównym czynnikiem brany pod uwagę przy ustalaniu, czy bazowe zdarzenie lub transakcja jest nienormalna i znacząco różni się od zwykłego i typowego przedmiotu działalności Banku;
 - 3) otoczenie (środowisko) Banku obejmuje takie czynniki, jak charakterystyka branży lub branż, w których działa, geograficzne położenie jej działalności oraz charakter i zakres regulacji rządowych;
 - 4) niezwykle charakter nie jest ustalony przez fakt, że zdarzenie lub transakcja jest poza kontrolą kierownictwa Banku.
3. Ustalając rzadkość występowania zdarzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, Bank kieruje się niżej wymienionymi przesłankami:
 - 1) zdarzenie lub transakcja, których powtórne wystąpienie w dającej się przewidzieć przyszłości jest mało prawdopodobne, uznaje się za występujące rzadko;
 - 2) określanie prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia lub transakcji w dającej się przewidzieć przyszłości powinno brać pod uwagę środowisko, w którym działa Bank;
 - 3) przeszłe wystąpienie zdarzenia lub transakcji dla Banku zapewnia dowody umożliwiające ocenę prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia tego rodzaju zdarzenia lub transakcji w dającej się przewidzieć przyszłości;
 - 4) z definicji rzeczy nadzwyczajne zdarzają się rzadko – jednak zwykła rzadkość występowania konkretnego wydarzenia lub transakcji nie oznacza, że ich skutki należy sklasyfikować jako nadzwyczajne;
 - 5) zdarzenie lub transakcja, która często występuje w środowisku, w którym działa Bank, nie może, z definicji być uważane za nadzwyczajne, niezależnie od skutków finansowych.

Posługując się przykładem można wskazać, że np. wystąpienie powodzi na terenie działania Banku i np. zalanie oddziału nie powinno być traktowane jako zdarzenie nadzwyczajne i nieregularne, jeżeli taki oddział Banku jest zlokalizowany na terenie zalewowym. Na gruncie przychodów – np. sprzedaż budynku centrali Banku, czy też oddziału, albo rozwiązanie rezerw na zmienne składniki wynagrodzeń nie będzie zdarzeniem nadzwyczajnym lub występującym nieregularnie, gdyż Banki dokonują takich transakcji/operacji – czyli w środowisku działania Banku takie transakcje / zdarzenia mają miejsce.

Rozdział 6 – Postanowienia końcowe

§ 15

4. Niniejsze zasady podlegają weryfikacji, dokonywanej przez Komórkę ds. sprawozdawczości i ryzyka co najmniej raz w roku w terminie do końca roku, w celu dostosowania ich do rozmiarów i rodzaju działalności.
5. Wszyscy pracownicy Banku, których obowiązki wymagają uczestniczenia w procesie obliczania współczynników kapitałowych Banku, zobowiązani są do zapoznania się z niniejszymi zasadami.
6. Szczegółowy tryb przeprowadzania i dokumentowania czynności kontrolnych, wykonywanych w ramach systemu kontroli wewnętrznej określony jest w obowiązujących w Banku regulacjach wewnętrznych w tym zakresie.
7. System informacji zarządczej z zakresu kapitału regulacyjnego i współczynników kapitałowych został określony w obowiązującej w Banku strategii dotyczącej zarządzania i planowania kapitałowego.

Szczegółowe zasady podziału ekspozycji na kategorie oraz przypisywania im wag ryzyka

§ 1

Niniejszy załącznik określa podział wszystkich aktywów i warunkowych zobowiązań pozabilansowych na kategorie ekspozycji i przypisuje ekspozycjom wagi ryzyka, z wyjątkiem ekspozycji lub części ekspozycji stanowiących pomniejszenia funduszy własnych Banku.

§ 2

1. Każdą z ekspozycji Bank przypisuje do jednej z kategorii, zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku.
2. Bez uszczerbku dla przepisów niniejszego załącznika ogólny schemat podejmowania decyzji w sprawie klasyfikowania pierwotnej ekspozycji przed uwzględnieniem współczynników konwersji do kategorii ekspozycji według metody standardowej przebiega następująco:

Pierwotna ekspozycja przed uwzględnieniem współczynników konwersji		
Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit. k) CRR?	TAK 	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem
 NIE		
Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit. p) CRR ?	TAK 	Ekspozycje kapitałowe
 NIE		
Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit. j) CRR ?	TAK 	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
 NIE		
Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit. o) CRR?	TAK 	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania
 NIE		

Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit i) CRR?	TAK 	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach
 NIE		
Czy można ją zaklasyfikować do kategorii ekspozycji określonej w art. 112 lit. q) CRR?	TAK 	Inne pozycje
 NIE		

Poniższe kategorie ekspozycji są rozłączne. Zaklasyfikowanie ekspozycji do jednej z tych kategorii jest zatem proste

Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego
Ekspozycje wobec instytucji
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw
Ekspozycje detaliczne

§ 3

Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych

1. W kategorii ekspozycji wobec rządów centralnych lub banków centralnych Bank wykazuje ekspozycje wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.
2. Za ekspozycje wobec Skarbu Państwa uznaje się ekspozycje wobec centralnych organów administracji rządowej, organów kontroli państwowej i ochrony prawa, sądów, trybunałów, wojewodów i urzędów wojewódzkich.
3. Bank do tej kategorii w szczególności zalicza:
 - 1) ekspozycje wynikające z należności z tytułu podatków płaconych na rzecz Skarbu Państwa;
 - 2) bony skarbowe;
 - 3) obligacje Skarbu Państwa;
 - 4) bony pieniężne NBP;
 - 5) aktywa stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych, które zostały ulokowane w skarbowych papierach wartościowych;
 - 6) aktywa stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty, które zostały ulokowane w skarbowych papierach wartościowych lub bonach pieniężnych i obligacjach emitowanych przez NBP (o ile mogą być one przedmiotem obrotu); *chodzi tutaj o aktywa z tytułu zobowiązania do zapłaty składek na rzecz BFG, które utrzymywane są przez Bank na rachunkach w Banku Zrzeszającym, a które lokowane są w instrumenty skarbowe albo NBP – zgodnie z art. 303 i 304 ustawy o BFG (...)*
 - 7) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych w części nie odliczonej od kapitału podstawowego Tier I.
4. W odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych lub banków centralnych Bank stosuje następujące podejście:
 - 1) jeżeli ekspozycja jest ekspozycją wobec rządów centralnych lub banków centralnych państw członkowskich, denominowaną i finansowaną w walucie krajowej tego rządu

centralnego i banku centralnego – Bank przypisuje takiej ekspozycji wagę ryzyka równą 0%; w szczególności dotyczy to pozycji wymienionych w ust. 3 pkt 1 – 6, o ile denominowane i finansowane są w walucie krajowej; *(obligacje Skarbu Państwa wyemitowane w walucie EUR nie będą mogły mieć przypisanej wagi ryzyka 0%)*

- 2) jeżeli ekspozycja jest ekspozycją określoną w ust. 3 pkt 7 – Bank przypisuje takiej ekspozycji wagę ryzyka 250%;
- 3) jeżeli ekspozycja nie klasyfikuje się od podejścia określonego w pkt 1 i 2 – Bank przypisuje takiej ekspozycji wagę ryzyka równą 100%.

§ 4

Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych

1. Za ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych uznaje się ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych w Rzeczypospolitej Polskiej;
2. Bank do tej kategorii w szczególności zalicza ekspozycje wobec:
 - 1) urzędów powiatowych i gminnych;
 - 2) urzędów marszałkowskich;
 - 3) organów administracji samorządowej:
 - a) w gminie: wójta (burmistrza, prezydenta miasta), rady gminy,
 - b) w powiecie: zarządu powiatu, rady powiatu,
 - c) w województwie: sejmiku województwa, zarządu województwa.
3. Z zastrzeżeniem ust. 4, w odniesieniu do ekspozycji wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych Bank stosuje następujące zasady:
 - 1) jeżeli ekspozycja jest ekspozycją wobec samorządu regionalnego lub władz lokalnych państwa członkowskiego, która to ekspozycja denominowana i finansowana jest w walucie krajowej tych samorządów regionalnych i władz lokalnych – Bank przypisuje takim ekspozycjom wagę ryzyka równą 20%;
 - 2) jeżeli ekspozycja nie klasyfikuje się do podejścia określonego w pkt. 1 – Bank przypisuje takiej ekspozycji wagę ryzyka odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu centralnego w jurysdykcji, w której dany samorząd regionalny lub władze lokalne się znajdują, ustaloną zgodnie z załącznikiem nr 2, a jeżeli taki rząd centralny nie ma ratingu, waga ryzyka wynosi 100%; *(jeżeli nie przewidujemy, że możemy mieć ekspozycje inne niż tylko wobec krajowych samorządów regionalnych i władz lokalnych, to można doprecyzować zapis, że chodzi o stopień jakości kredytowej rządu polskiego)*
4. Ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych mogą zostać potraktowane jako ekspozycje wobec rządu centralnego, w którego jurysdykcji są ustanowione, jeżeli nie istnieje różnica w zakresie ryzyka między tymi ekspozycjami z powodu szczególnych uprawnień w zakresie zasilania własnego budżetu samorządów regionalnych lub władz lokalnych oraz istnienia szczególnych środków instytucjonalnych, których celem jest ograniczenie ryzyka niewykonania zobowiązania.
5. EUNB prowadzi publicznie dostępną bazę danych dotyczących wszystkich samorządów regionalnych i władz lokalnych w Unii, które odpowiednie właściwe organy traktują jako ekspozycje wobec swoich rządów centralnych, pod adresem: <https://www.eba.europa.eu/supervisory-convergence/supervisory-disclosure/rules-and-guidance>

§ 5

Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego

1. Za ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego Bank uznaje ekspozycje wobec:
 - 1) podmiotów sektora publicznego;

- 2) organów administracji podległych rządowi centralnemu, jednostkom samorządu terytorialnego lub władzom lokalnym oraz organom, które w opinii właściwych władz wykonują takie same funkcje, co jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne;
 - 3) niekomercyjnych przedsiębiorstw, których właścicielem jest rząd centralny, dysponujących odpowiednimi gwarancjami;
 - 4) organów niezależnych administracyjnie, regulowanych prawnie, które znajdują się pod nadzorem publicznym;
2. Przez krajowe podmioty sektora publicznego należy rozumieć:
- 1) Rzecznika Finansowego;
 - 2) jednostki budżetowe;
 - 3) samorządowe zakłady budżetowe;
 - 4) agencje wykonawcze;
 - 5) instytucje gospodarki budżetowej;
 - 6) państwowe fundusze celowe;
 - 7) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
 - 8) Narodowy Fundusz Zdrowia;
 - 9) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
 - 10) uczelnie publiczne;
 - 11) Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
 - 12) państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe;
 - 13) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, jednostek badawczo-rozwojowych, banków i spółek prawa handlowego.
3. Do grupy krajowych podmiotów sektora publicznego zalicza się w szczególności:
- 1) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) publiczne szkoły i placówki;
 - 3) instytucje pomocy społecznej, m.in. regionalne ośrodki polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej;
 - 4) służby, straże i inspekcje;
 - 5) zakłady budżetowe tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (gminne, powiatowe i wojewódzkie zakłady budżetowe) – np.: miejski zakład komunikacyjny, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (gospodarstwa pomocnicze gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych);
 - 6) samorządowe fundusze celowe;
 - 7) samorządowe osoby prawne: ośrodki ruchu drogowego, ośrodki kultury, biblioteki publiczne;
 - 8) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
4. Z zastrzeżeniem ust. 5, Bank w odniesieniu do ekspozycji z tej kategorii stosuje następujące zasady:
- 1) jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji wynosi maksymalnie 3 miesiące – Bank przypisuje takim ekspozycjom wagę ryzyka równą 20%;

- 2) jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące – Bank przypisuje takim ekspozycjom wagę ryzyka odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu centralnego w jurysdykcji, w której dany podmiot sektora publicznego jest zarejestrowany, ustaloną zgodnie z załącznikiem nr 2, a jeżeli taki rząd centralny nie ma ratingu, waga ryzyka wynosi 100%;
5. Ekspozycjom wobec krajowego podmiotu sektora publicznego można przypisać wagę ryzyka jak dla ekspozycji wobec Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych, o ile ryzyko związane z tą ekspozycją jest takie samo jak w przypadku ekspozycji wobec Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych z uwagi na przewidzianą w odrębnych przepisach pełną odpowiedzialność Skarbu Państwa lub samorządów regionalnych oraz władz lokalnych za zobowiązania tego podmiotu.
6. EUNB prowadzi publicznie dostępną bazę podmiotów sektora publicznego, dla których właściwe organy wydały opinię o możliwości zastosowania zapisów ust. 5, która dostępna jest pod adresem: <https://www.eba.europa.eu/supervisory-convergence/supervisory-disclosure/rules-and-guidance>

§ 6

Ekspozycje wobec instytucji

1. Przez instytucje należy rozumieć instytucje kredytowe, w tym w szczególności banki krajowe oraz firmy inwestycyjne.
2. Przez bank krajowy należy rozumieć bank mający siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Przez oddział instytucji kredytowej należy rozumieć jednostkę organizacyjną instytucji kredytowej wykonującą w jej imieniu i na jej rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego tej instytucji kredytowej, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danej instytucji kredytowej odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział.
4. Bank może traktować ekspozycje wobec instytucji finansowych mających zezwolenie na działalność wydane przez KNF oraz nadzorowanych przez KNF oraz podlegających wymogom ostrożnościowym porównywalnym pod kątem surowości z wymogami stosowanymi wobec Banku jako ekspozycje wobec instytucji.
5. W szczególności do ekspozycji wobec instytucji Bank zalicza:
 - 1) środki ulokowane w Banku Zrzeszającym, w tym środki ulokowane na rachunku Minimum Depozytowego oraz środki gromadzone na rzecz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;
 - 2) środki ulokowane w innych bankach krajowych;
 - 3) ekspozycje z tytułu rezerwy obowiązkowej.
6. Ekspozycjom wobec banków, z którymi Bank przystąpił do Systemu Ochrony SGB, z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych w Tier I i pozycji w Tier II, Bank przypisuje wagę ryzyka równą 0%, w szczególności:
 - 1) środkom ulokowanym w Banku Zrzeszającym oraz innych bankach uczestnikach Systemu Ochrony SGB, obejmującym m.in. lokaty, środki na rachunkach, środki na rachunku Minimum Depozytowego, środki gromadzone na rachunkach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, kredyty udzielone, środki na rachunku rezerwy obowiązkowej – bez względu na termin zapadalności i walutę ekspozycji
7. W odniesieniu do ekspozycji wobec banków, które nie kwalifikują się do zastosowania sposobu traktowania opisanego w ust. 6, stosuje się następujące zasady:

- 1) jeżeli rezydualny termin zapadalności ekspozycji wynosi maksymalnie 3 miesiące – Bank przypisuje takim ekspozycjom wagę ryzyka równą 20%;
- 2) jeżeli rezydualny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące – Bank przypisuje takim ekspozycjom wagę ryzyka odpowiadającą stopniu jakości kredytowej rządu centralnego w jurysdykcji, w której instytucja jest zarejestrowana, a jeżeli taki rząd centralny nie ma ratingu, waga ryzyka wynosi 100%;
- 3) niezależnie od zapisów pkt 1 i 2, jeżeli ekspozycja wobec innego banku jest ekspozycją związaną z krótkoterminowymi transakcjami finansowania handlu związanymi z wymianą towarów lub usług, które wygasają z chwilą realizacji transakcji, (*chodzi tutaj np. o gwarancje i akredytywy udzielone innemu bankowi związane z wymianą towarową*) to przypisuje się im wagę ryzyka równą 50%, natomiast gdy rezydualny termin zapadalności tych ekspozycji nie przekracza 3 miesięcy, to waga ryzyka wynosi 20%.

§ 7

Ekspozycje detaliczne

1. Do kategorii ekspozycji detalicznych Bank kwalifikuje ekspozycje wobec osoby lub osób fizycznych lub wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zdefiniowanego w § 4 ust. 1 pkt 9 niniejszych zasad, jeżeli ekspozycja spełnia następujące warunki:
 - 1) całkowita kwota (rozumiana jako suma ekspozycji bilansowych brutto), którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna Bankowi oraz podmiotom zależnym od Banku, łącznie z wszelkimi ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, jednak z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (za wyjątkiem ekspozycji o których mowa w § 11 ust. 1 – *wyjątek dotyczy ekspozycji o podwyższonym poziomie ryzyka dla Banku z tytułu niedopasowania walutowego, do których w naszej opinii nie można zastosować preferencji z tytułu posiadanego zabezpieczenia na nieruchomości mieszkalnej*), nie może, według zebranych przez Bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
 - 2) ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji cechujących się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyka związane z tego rodzaju kredytami są znacznie zmniejszone;
 - 3) ekspozycja nie jest ekspozycją objętą niewykonaniem zobowiązania ani nie wynika z działań restrukturyzacyjnych podjętych przez Bank wobec dłużnika (nie jest ekspozycją restrukturyzowaną).
2. Dla celów ust. 1 pkt 2 przyjmuje się, że ekspozycje cechują się podobnymi właściwościami, jeżeli spełniają wszystkie niżej wymienione kryteria:
 - 1) subiektywizm dokonywanych ocen klienta jest maksymalnie ograniczony;
 - 2) dla tych ekspozycji zostały wyraźnie zdefiniowane zasady identyfikacji, pomiaru, akceptacji ryzyka, przeglądów, oceny sytuacji dłużnika oraz monitoringu;
 - 3) kredyty zostały udzielone na podstawie wystandaryzowanej oferty produktowej, regulaminów i form zabezpieczenia kredytów;
 - 4) ekspozycja nie jest ekspozycją o indywidualnym sposobie zarządzania, w tym ekspozycją, w przypadku której dokonano odstępstw od przyjętych standardów postępowania (standardów kredytowych), które to odstępstwa powodują wzrost ryzyka kredytowego – w szczególności:

- a) ekspozycja nie widnieje w wykazie / rejestrze odstępstw (wpływających na podejmowanie podwyższonego ryzyka kredytowego), prowadzonym przez Bank zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - b) ekspozycja nie jest ekspozycją, w przypadku której dokonano odstępstwa wpływającego na podejmowanie podwyższonego ryzyka kredytowego, które to odstępstwo nie zostało określone w katalogu odstępstw od standardów kredytowych, określonym w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym, i z tego tytułu nie zostało ujęte w rejestrze odstępstw (*z ekspozycji detalicznych należy również wykluczyć ekspozycje, gdzie zastosowano odstępstwo, które obecnie nie jest przewidziane w katalogu odstępstw Banku – np. wyższy poziom LTV niż przyjęte limity – albo „odstępstwo/przełamanie” od innych limitów, których obecnie nie można przekraczać i nie figurują już w katalogu odstępstw*);
- 5) ekspozycja wynika w szczególności z niżej wymienionych produktów, z wyłączeniem kredytów inwestycyjnych oraz kredytów restrukturyzacyjnych, lub produktów o zbliżonej do nich charakterystyce:
- a) kredyty gotówkowe,
 - b) karty kredytowe,
 - c) kredyty w ROR,
 - d) kredyty na nieruchomości mieszkalne,
 - e) kredyty w rachunku bieżącym,
 - f) kredyty obrotowe w rachunku kredytowym (w tym odnawialne),
3. Dla celów ust. 1 pkt 2 przyjmuje się, że ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji, jeżeli jej wartość nie przekracza progu granularności wynoszącego 200 tys. zł.
4. Analizy dotyczące wyznaczenia progu granularności, o którym mowa w ust. 3, mającego zastosowanie dla potrzeb identyfikacji ekspozycji detalicznych, sporządzane są na piśmie i stanowią element procesu niezależnego przeglądu ICAAP.
5. Ekspozycje, które nie spełniają kryteriów, o których mowa w ust. 1 – 3, nie kwalifikują się do objęcia kategorią ekspozycji detalicznych.
6. Z wyłączeniem ekspozycji o których mowa w ust. 7 oraz za wyjątkiem sytuacji opisanych w § 11 ust. 1 Bank przypisuje ekspozycjom zaliczonym do tej kategorii wagę ryzyka równą 75%.
7. Ekspozycjom wynikającym z kredytów (pożyczek) udzielonych przez Bank emerytom lub pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy na czas nieokreślony w zamian za bezwarunkowy transfer części emerytury lub wynagrodzenia kredytobiorcy na rzecz Banku przypisuje się wagę ryzyka równą 35%, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:
- 1) w celu spłaty kredytu kredytobiorca bezwarunkowo upoważnia fundusz emerytalny lub pracodawcę do dokonywania bezpośrednich płatności na rzecz Banku poprzez potrącanie miesięcznych płatności z tytułu kredytu z comiesięcznej emerytury lub wynagrodzenia kredytobiorcy;
 - 2) ryzyko zgonu, niezdolności do pracy, bezrobocia lub obniżenia miesięcznej emerytury lub wynagrodzenia netto kredytobiorcy jest odpowiednio pokryte za pomocą polisy ubezpieczeniowej wystawionej przez kredytobiorcę na rzecz Banku;
 - 3) comiesięczne płatności dokonywane przez kredytobiorcę z tytułu wszystkich kredytów, które spełniają warunki określone w pkt 1 i 2, nie przekraczają łącznie 20% miesięcznej emerytury lub wynagrodzenia netto kredytobiorcy;
 - 4) maksymalny pierwotny termin zapadalności kredytu nie przekracza dziesięciu lat.
8. Papierów wartościowych nie zalicza się do kategorii ekspozycji detalicznych.

§ 8

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw

1. Do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw zalicza się ekspozycje wobec przedsiębiorstw lub osób fizycznych, które nie spełniają któregokolwiek z warunków zaliczenia do ekspozycji detalicznych, określonych w § 7, w szczególności:
 - 1) ekspozycje wobec przedsiębiorców, którzy nie spełniają warunków uznania za MŚP, w rozumieniu definicji MŚP, określonej w § 4 ust. 1 pkt. 9 niniejszych zasad, i z tego powodu nie mogą być zaklasyfikowane do ekspozycji detalicznych;
 - 2) ekspozycje wobec dłużników lub grupy powiązanych dłużników, nie spełniające kryterium niskiego łącznego zadłużenia, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 1;
 - 3) ekspozycje, które nie spełniają kryterium podobnych właściwości, o którym mowa § 7 ust. 2, w tym kredyty inwestycyjne oraz ekspozycje o indywidualnym sposobie zarządzania, które obejmują m.in.:
 - a. ekspozycje, w przypadku których dokonano odstępstw od przyjętych standardów postępowania (standardów kredytowych), które to odstępstwa powodują wzrost ryzyka kredytowego,
 - b. ekspozycje udzielone w oparciu o art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe,
 - c. ekspozycje udzielone w oparciu o art. 70 ust. 4 ustawy Prawo bankowe,
 - d. ekspozycje, dla których Bank dokonał wewnętrznego procesu restrukturyzacji zadłużenia,
 - 4) ekspozycje, które nie spełniły warunku granularności określonego w § 7 ust. 3. *(ekspozycja nie jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji)*
2. Do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw Bank zalicza również:
 - 1) ekspozycje wobec podmiotów działających na rzecz gospodarstw domowych (wspólnoty mieszkaniowe, fundacje);
 - 2) ekspozycje z tytułu wkładów na Fundusz Pomocowy.
3. Bank przypisuje ekspozycjom zaliczonym do tej kategorii ekspozycji wagę ryzyka kredytowego równą 100%, za wyjątkiem sytuacji opisanych w § 11 ust. 1.

§ 9

Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach

1. Przez ekspozycję w pełni zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości należy rozumieć ekspozycję, dla której ustanowiono zabezpieczenie na nieruchomości, do wysokości, do której kwota ekspozycji, nie jest wyższa niż wartość hipoteki na nieruchomości, z zastrzeżeniem ust. 6.
2. Przez zabezpieczenie na nieruchomości należy rozumieć hipotekę na nieruchomości, hipotekę na użytkowaniu wieczystym, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu użytkowego, prawie do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, prawie do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jej własności na członka.
3. Za nieruchomość komercyjną uznaje się lokale biurowe lub inną nieruchomość niebędącą nieruchomością mieszkalną.
4. Za wartość nieruchomości, do wysokości której Bank będzie zaliczał ekspozycję do kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach, Bank przyjmuje mniejszą z wartości: wartość rynkowa nieruchomości i wartość wpisu hipotecznego. *(jeżeli wartość nieruchomości nie pokrywa kwoty ekspozycji, to ekspozycję należy podzielić i zaliczyć do kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości i do innej kategorii, w zależności od warunków, które spełnia ekspozycja)*
5. Ekspozycji lub jakiegokolwiek części ekspozycji w pełni zabezpieczonej hipoteką na nieruchomości, która nie spełniają warunków ekspozycji w pełni i całkowicie

zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach przypisywana jest waga 100%, z wyjątkiem jakiegokolwiek części ekspozycji, którą przypisano do innej kategorii ekspozycji zgodnie z ust. 6.

6. Jeżeli ekspozycja lub jakakolwiek część ekspozycji w pełni zabezpieczona hipoteką na nieruchomości (z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 11 ust. 1), ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 100% to jest wykazywana w kategorii ekspozycji odpowiadającej kontrahentowi. *(co oznacza, że ekspozycje detaliczne zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, jeżeli nie spełniają kryteriów przypisania wagi 35%, są zaliczane do kategorii ekspozycji detalicznych i jest im przypisywana waga ryzyka taka jak ekspozycjom detalicznym – czyli 75%)*
7. Części ekspozycji, która przekracza wartość hipoteki na nieruchomości, przypisuje się wagę ryzyka mającą zastosowanie do niezabezpieczonych ekspozycji danego kontrahenta i wykazuje się w klasie ekspozycji kontrahenta.

§ 10

1. Ekspozycję uznaje się za w pełni i całkowicie zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:
 - 1) wartość nieruchomości, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy głównie od zdolności kredytowej dłużnika, przy czym Bank może wykluczyć z oceny takiej zależności sytuacje, w których czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i zdolność kredytową dłużnika;
 - 2) ryzyko dłużnika nie zależy głównie od przychodów z nieruchomości, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata kredytu nie zależy głównie od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia *(sytuacja taka występuje głównie w kredytowaniu deweloperów)*;
 - 3) spełnione są wymogi, określone w ust. 2.
2. Zabezpieczenie hipoteką na nieruchomości spełnia wymogi, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli:
 - 1) występuje pewność prawna:
 - a) hipoteka lub inne zabezpieczenie podlegają egzekucji w jurysdykcji właściwej dla zawarcia umowy kredytowej oraz są prawidłowo i terminowo zarejestrowane,
 - b) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawidłowo ustanowione (które spełnia wszystkie wymogi prawne),
 - c) umowa w sprawie zabezpieczenia oraz przepisy prawne, na podstawie których została zawarta, pozwalają Bankowi na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie; zapis ten oznacza dla Banku, że w ustanowionym zabezpieczeniu nie mogą wystąpić przeszkody, które uniemożliwią lub wydłużą termin zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia, w szczególności nie są brane pod uwagę następujące przypadki: hipoteka została ustanowiona tylko na części nieruchomości, nieruchomość jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi na rzecz osób trzecich (widnieją wpisy w Dziale III Księgi Wieczystej, z wyłączeniem służebności przejazdu, przesyłu i innych niemających wpływu na swobodę dysponowania nieruchomością);
 - 2) w odniesieniu do monitorowania i wyceny wartości nieruchomości spełnione są wymogi:
 - a) wartość nieruchomości jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w przypadku nieruchomości komercyjnych oraz co 3 lata w przypadku nieruchomości mieszkalnych,

- b) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych należy przeprowadzać monitorowanie wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. a,
 - c) do monitorowania wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
 - d) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez rzeczoznawcę majątkowego - jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
 - e) w przypadku kredytów przekraczających równowartość w złotych kwoty 3.000.000 euro, obliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sprawozdawczym, lub 5% funduszy własnych Banku - wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,
 - f) rzeczoznawca majątkowy posiada uprawnienia rzeczoznawcy majątkowego – został wpisany do Centralnego Rejestru Rzeczoznawców Majątkowych oraz posiada świadectwo uprawniające do wyceny nieruchomości dla potrzeb zabezpieczenia wierzytelności – znajduje się na liście Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych – poszczególnych członków tej organizacji lub na liście Związku Banków Polskich;
- 3) rodzaje nieruchomości akceptowanych przez Bank jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzyste udokumentowane;
- 4) Bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości stanowiące przedmiot zabezpieczenia są odpowiednio ubezpieczone od szkód; w szczególności Bank zwraca uwagę na następujące elementy, czy:
- a) suma ubezpieczenia jest adekwatna do wartości nieruchomości,
 - b) zakres ubezpieczenia obejmuje co najmniej następujące zdarzenia: pożar, uderzenie pioruna, wybuch, huragan, trzęsienie ziemi (*jeżeli nieruchomość jest położona na terenie, w którym mogą występować*),
 - c) ubezpieczenie jest aktualne, została dokonana cesja z polisy ubezpieczeniowej i w dokumentacji znajduje się potwierdzenie dokonania cesji od firmy ubezpieczeniowej.

§ 11

Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej

1. Ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką na nieruchomościach mieszkalnych (w części w pełni i całkowicie zabezpieczonej oraz w całej pozostałej części), dla których to ekspozycji wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od kursu waluty innej niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika przypisuje się wagę ryzyka 150%, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5.
2. Bank może ekspozycji lub dowolnej części ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonej hipoteką na nieruchomości mieszkalnej przypisać wagę ryzyka 35% – jeżeli ekspozycja jest denominowana i finansowana w walucie, w której klient osiąga przychody.
3. Wartość ekspozycji lub jej części, objęta wagą ryzyka 35% jest nie wyższa niż 80% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego, o którym mowa w § 10 ust. 2 pkt 2 lit. f; jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tą uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę; operat szacunkowy musi określać

wartość rynkową nieruchomości i być sporządzony dla celu zabezpieczenia wierzytelności banku/kredytu.

4. Jeżeli ekspozycja lub jakakolwiek część ekspozycji, o której mowa w ust. 2, ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 35%, to jest wykazywana w kategorii ekspozycji odpowiadającej kontrahentowi.
5. W okresie do dnia 30 września 2023 r. ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku której wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika, a bank powiadomił klientów, że będzie przystępować do postępowań przed sądem polubownym w celu przedstawienia dłużnikom propozycji zmiany warunków umowy kredytu zabezpieczonego tą hipoteką, skutkującej uniezależnieniem wysokości raty kapitałowej lub odsetkowej od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika, oraz zgodnie z zasadami rachunkowości utworzył łącznie rezerwy, odpisy aktualizujące należności oraz korekty wartości bilansowej brutto z tytułu zmian w szacowanych przepływach pieniężnych związanych z tymi ekspozycjami kredytowymi, pokrywające oczekiwane straty w odniesieniu do tych ekspozycji na poziomie co najmniej:
 - 1) 35% ekspozycji brutto przed korektami tej wartości – przypisuje się wagę ryzyka równą 50%, z wyjątkiem ekspozycji lub ich części ponad wartość ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 75%;
 - 2) 28% ekspozycji brutto przed korektami tej wartości – przypisuje się wagę ryzyka równą 75%;
 - 3) 20% ekspozycji brutto przed korektami tej wartości – przypisuje się wagę ryzyka równą 100%.

§ 12

Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej

1. Ekspozycjom w pełni i całkowicie (tj. spełniającym warunki zawarte w § 10) zabezpieczonym hipoteką na nieruchomości komercyjnej, usytuowanej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, przypisuje się wagę ryzyka równą 100%, z wyjątkiem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach komercyjnych służących prowadzeniu przez kredytobiorcę własnej działalności gospodarczej i nieprzynoszących dochodu generowanego przez czynsz lub zyski z ich sprzedaży, którym to ekspozycjom przypisuje się wagę ryzyka równą 50%, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli ekspozycja w pełni i całkowicie zabezpieczona hipoteką na nieruchomości komercyjnej, ze względu na wagę ryzyka kontrahenta, generuje wagę ryzyka niższą od 100%, to jest wykazywana w kategorii ekspozycji odpowiadającej kontrahentowi.
3. Wartość ekspozycji lub jej część w pełni i całkowicie zabezpieczona hipoteką na nieruchomości komercyjnej, objęta wagą ryzyka 50%, jest nie wyższa niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego, o którym mowa w § 10 ust. 2 pkt 2 lit. f; jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tą uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę; operat szacunkowy musi określać wartość rynkową nieruchomości i być sporządzony dla celu zabezpieczenia wierzytelności banku/kredytu.

§ 13

Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania

(Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego, nowe brzmienie ust. 1 wraz z dodanymi ust. 2 i ust. 3 Bank jest zobowiązany wdrożyć do dnia 31.12.2020 r.)

1. Bank do tej kategorii zalicza ekspozycje, w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych sytuacji:
 - 1) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku;
 - 2) okres przeterminowania wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych dłużnika jest dłuższy niż 90 kolejnych dni.
2. Dla celów określonych w ust. 1 pkt 2 przeterminowane zobowiązanie kredytowe uznaje się za istotne w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
 - 1) kwota stanowiąca sumę wszystkich kwot przeterminowanych zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku przekroczy:
 - a) 400 złotych – w przypadku ekspozycji detalicznych,
 - b) 2.000 złotych - w przypadku pozostałych kategorii ekspozycji;
 - 2) kwota przeterminowanych zobowiązań kredytowych dłużnika w stosunku do łącznej kwoty wszystkich ekspozycji bilansowych banku wobec tego dłużnika, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych, przekroczy 1%.

(Dla celów określenia niewykonania zobowiązania identyfikacja odnosi się do kwoty istotnego zobowiązania przeterminowanego (kapitału, odsetek, opłat), zatem liczenie 90 dni przeterminowana powinno być od momentu przekroczenia progu istotności przez przeterminowane zobowiązanie dłużnika. Jeżeli przeterminowane zobowiązanie dłużnika przekracza próg istotności (zarówno kwotowo, jak i procentowo) przez kolejnych 90 dni, to cała ekspozycja powinna zostać sklasyfikowana jako ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania. Każdorazowe zmniejszenie kwoty przeterminowanej poniżej progu istotności powoduje, że w przypadku ponownego jego przekroczenia okres kolejnych 90 dni naliczany jest od nowa – stanowisko EBA Q&A 2014_1297)
3. Dla potrzeb identyfikacji niewykonania zobowiązania w odniesieniu do ekspozycji detalicznych wartości, o których mowa w ust. 2, mają zastosowanie na poziomie poszczególnych instrumentów kredytowych udzielonych dłużnikowi przez Bank. Bank stosuje definicję niewykonania zobowiązania na poziomie indywidualnego instrumentu do wszystkich ekspozycji, które spełniają kryteria ekspozycji detalicznych, nawet jeżeli niektóre z tych ekspozycji, na przykład kredyty hipoteczne, są przypisane do innej kategorii ekspozycji w celu przypisania wagi ryzyka. *(Zgodnie z Wytocznymi EBA/GL/2016/07 chodzi o pierwotną klasę ekspozycji, przed uwzględnieniem efektów substytucji z tytułu uznanych technik redukcji ryzyka i alokacją zabezpieczeń – np. ekspozycja detaliczna w pełni i całkowicie zabezpieczona hipoteką na nieruchomości mieszkaniowej, albo ekspozycja detaliczna zabezpieczona gwarancją Skarbu Państwa – obydwie te ekspozycje pierwotnie stanowią ekspozycje detaliczne, jednakże po zastosowaniu substytucji (gwarancja), a w przypadku zabezpieczenia hipoteką tzw. ochrony wbudowanej, wykazywane są dla celów przypisania wag ryzyka w innych kategoriach ekspozycji)*
4. W przypadku ekspozycji innych niż detaliczne identyfikacja niewykonania zobowiązania następuje na poziomie dłużnika, co oznacza, że zidentyfikowanie jakiegokolwiek przesłanki niewykonania zobowiązania dla jednej ekspozycji niedetalicznej skutkuje objęciem statusem niewykonania zobowiązania pozostałych ekspozycji dłużnika (także ekspozycji detalicznych, jeżeli dłużnik posiada oba typy ekspozycji).

5. W przypadku ekspozycji detalicznych, podczas stosowania definicji niewykonania zobowiązania na poziomie instrumentu zgodnie z ust. 3, wszystkie ekspozycje bilansowe i pozabilansowe dłużnika (także niedetaliczne) uznawane są za ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, gdy całkowita suma bilansowych ekspozycji detalicznych dłużnika objętych niewykonaniem zobowiązania stanowi ponad 20% wszystkich ekspozycji bilansowych wobec tego dłużnika. *(Zapis niniejszego ustępu wprowadzono w celu realizacji Wytycznych EBA/GL/2016/07 dotyczących stosowania definicji niewykonania zobowiązania, określonej w art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 – zgodnie z wytycznymi dotyczącymi uwzględnienia „zarażenia” wskazano na próg 20%, który jest zgodny ze stosowanym na potrzeby identyfikacji ekspozycji nieobsługiwanych, ponieważ wszystkie ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, muszą być zgłaszane jako nieobsługiwane)*
6. Przy wyznaczaniu statusu niewykonania zobowiązania Bank uwzględnia powiązania organizacyjne, kapitałowe oraz osobowe dłużnika. Z tego względu, w przypadku określenia niewykonania zobowiązania dla ekspozycji danego dłużnika, możliwe jest objęcie statusem niewykonania zobowiązania ekspozycji pozostałych klientów powiązanych z danym dłużnikiem kapitałowo, organizacyjnie bądź osobowo (tzw. niewykonanie zobowiązania poprzez zarażenie). Niewykonanie zobowiązania poprzez zarażenie następuje na podstawie indywidualnej analizy powiązań w grupie klientów powiązanych, która dokonywana jest przez właściwego analityka.
7. Przy wyliczaniu kwoty przeterminowanej, o której mowa w ust. 1 pkt 2, Bank bierze pod uwagę wszystkie przeterminowane zobowiązania klienta wobec Banku z tytułu kapitału, odsetek lub opłat. *(pkt 16 Wytycznych EBA/GL/2016/07)*
8. Przy wyliczaniu okresu przeterminowania stosuje się następujące zasady:
 - 1) w przypadku salda debetowego – liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia:
 - a) przekroczenia przez dłużnika przyznanego limitu,
 - b) wyznaczenia dłużnikowi limitu niższego od wysokości niespłaconej kwoty,
 - c) powstania salda debetowego bez przyznanego limitu;
 - 2) w przypadku kart kredytowych liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia, w którym upłynął termin płatności kwoty minimalnej;
 - 3) w przypadku ekspozycji, dla których Bank dokonał odnowienia, przedłużenia, zmiany, odroczenia terminu spłaty lub kompensaty kredytów liczba dni przeterminowania liczona jest od dnia wystąpienia przeterminowania według nowych harmonogramów spłaty. *(Niniejszy zapis jest propozycją, w art. 178 ust. 2 lit. e) CRR jest mowa o tym, że w opisanych przypadkach Bank posiada udokumentowane zasady liczenia dni przeterminowania)*
9. Bank nie uznaje za niewykonanie zobowiązania sytuacji, w której następuje tzw. przeterminowanie z powodów technicznych, przez które rozumie się sytuację, gdy:
 - 1) Bank stwierdzi, że niewykonanie zobowiązania było wynikiem błędu danych lub systemów stosowanych przez instytucję, w tym błędów ręcznych w standardowych procesach, z wyjątkiem błędnych decyzji kredytowych;
 - 2) Bank stwierdzi, że niewykonanie zobowiązania było wynikiem niedokonania płatności lub błędnego bądź opóźnionego dokonania transakcji płatności zleconej przez dłużnika, lub gdy istnieją dowody na to, że płatność nie została dokonana z powodu awarii systemu płatności;
 - 3) ze względu na charakter transakcji występuje różnica czasowa pomiędzy otrzymaniem płatności przez instytucję a przypisaniem danej płatności do właściwego konta, w związku z czym płatność została dokonana przed upływem 90 dni, lecz uznanie płatności na koncie klienta nastąpiło po upływie terminu wynoszącego 90 dni.

(W/w okoliczności, które spełniają kryterium uznania za przeterminowanie techniczne zostały wprost określone w pkt. 23 Wytycznych EBA/GL/2016/07)

10. Bank uznaje, że istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika ze zobowiązań, jeżeli:
 - 1) zaprzestał naliczania odsetek od kredytu;
 - 2) zaliczył ekspozycję do ekspozycji zagrożonych; (*art. 178 ust. 3 lit. e) oraz lit. f) CRR mówią o ogłoszeniu upadłości dłużnika, w niniejszym punkcie nie wymienia się takich sytuacji, gdyż zakłada się, że w takich przypadkach ekspozycja jest zaliczona do ekspozycji zagrożonych*)
 - 3) dokonał wewnętrznej restrukturyzacji zadłużenia, w wyniku której umorzył część kapitału, odsetek lub innych płatności.
11. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania i które nie są w pełni i całkowicie zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, przypisuje się następujące wagi ryzyka:
 - 1) 150% - jeżeli suma utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek i kwot odliczonych z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych (*art. 36 ust. 1 lit. m CRR*) wynosi mniej niż 20% wartości brutto ekspozycji;
 - 2) 100% - jeżeli suma utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek i kwot odliczonych z tytułu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych (*art. 36 ust. 1 lit. m CRR*) wynosi co najmniej 20% wartości brutto ekspozycji; przy czym, na potrzeby obliczenia relacji wartości rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek do wartości brutto ekspozycji, Bank bierze pod uwagę wszystkie rezerwy lub odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, a nie tylko te których skutek został odniesiony na fundusze własne.
12. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w pełni i całkowicie zabezpieczonym na nieruchomości mieszkalnej przypisywana jest waga ryzyka 100%, z uwzględnieniem ust. 14.
13. Ekspozycjom, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w pełni i całkowicie zabezpieczonym na nieruchomości komercyjnej przypisywana jest waga ryzyka 100%.
14. Ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomości mieszkalnej (zarówno w części zabezpieczonej, jak i w części niezabezpieczonej), których dotyczy niewykonanie zobowiązania, a których wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od kursu waluty innej niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika przypisuje się w całości wagę ryzyka 150%.
15. Zaprzestanie ujmowania ekspozycji jako ekspozycji objętej niewykonaniem zobowiązania, w przypadku ekspozycji innych niż ekspozycje restrukturyzowane, możliwe jest, gdy spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:
 - 1) brak spełniania kryteriów niewykonania zobowiązania przez okres co najmniej 3 ostatnich miesięcy;
 - 2) brak przeterminowania powyżej 30 dni w ciągu ostatnich 3 miesięcy;
 - 3) ocena sytuacji ekonomiczno - finansowej klienta nie budzi wątpliwości w zakresie dokonywania przez klienta przyszłych płatności zgodnie z harmonogramem;
16. Zaprzestanie ujmowania ekspozycji jako ekspozycji objętej niewykonaniem zobowiązania, w przypadku ekspozycji restrukturyzowanych, możliwe jest, gdy spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:
 - 1) brak spełniania kryteriów niewykonania zobowiązania przez okres co najmniej 12 miesięcy od ostatniej z dat:
 - a) data przyznania ostatniej restrukturyzacji;

- b) moment zaklasyfikowania ekspozycji jako objętej niewykonaniem zobowiązania;
- c) koniec okresu karencji uwzględnionej w działaniach restrukturyzacyjnych;
- 2) na koniec okresu, o którym mowa w pkt 1, nie występuje jakakolwiek zaległość na ekspozycji;
- 3) podczas okresu, o którym mowa w pkt 1, klient dokonał płatności na łączną kwotę równą wysokości kwot przeterminowanych lub spisanych w momencie przeprowadzenia restrukturyzacji;
- 4) ocena sytuacji ekonomiczno – finansowej klienta nie budzi wątpliwości w zakresie dokonywania przez klienta przyszłych płatności zgodnie z harmonogramem.

§ 14

Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania

(CRRII wskazuje, że „przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania” odnosi się do przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) lub do alternatywnego funduszu inwestycyjnego (AFI).

Funduszami inwestycyjnymi działającymi w Polsce i spełniającymi wymagania dyrektywy UCITS (funduszami zharmonizowanymi z prawem wspólnotowym) są wyłącznie fundusze inwestycyjne otwarte. Pozostałe fundusze inwestycyjne, tj. fundusze inwestycyjne zamknięte i specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, pomimo faktu, iż zasady ich działania reguluje ustawa o funduszach inwestycyjnych, nie spełniają wymogów dyrektywy UCITS. Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi fundusze te uznawane są za alternatywne fundusze inwestycyjne (AFI). Zgodnie z CRRII ekspozycje wobec UCITS i AFI należy ujmować jako ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania – w związku z tym nastąpiła zmiana traktowania certyfikatów FIZAN – będą one wykazywane w tej klasie ryzyka)

1. Tytuł uczestnictwa w przedsiębiorstwach wspólnego (zbiorowego) inwestowania stanowią, wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego lub obcego, papiery wartościowe lub niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe reprezentujące prawa majątkowe przysługujące uczestnikom instytucji wspólnego inwestowania.
2. W tej kategorii ekspozycji Banku ujmuje w szczególności jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych oraz certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych zamkniętych (np. certyfikaty otrzymane przez Bank za sprzedane wierzytelności, których zapłata uzależniona jest od stopnia odzysku ze sprzedanych wierzytelności).
3. Ekspozycjom w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, przypisywana jest waga ryzyka równa 1250% (metoda rezerwowa) chyba, że Bank stosuje do obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem, w odniesieniu do swoich ekspozycji w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania, metodę pełnego przeglądu lub metodę opartą na uprawnieniach, które opisano w załączniku nr 5.

§ 15

Ekspozycje kapitałowe

1. Bank do tej kategorii zalicza ekspozycje:
 - 1) niepomniejszające funduszy własnych podmiotów sektora finansowego;
 - 2) stanowiące składniki funduszy własnych pozostałych podmiotów.
2. Ekspozycjom kapitałowym przypisuje się wagę ryzyka:

- 1) 250% - jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w podmiot sektora finansowego - dla kwot nie podlegających odliczeniom od kapitału podstawowego Tier I;
 - 2) 1250% - dla kwoty ekspozycji znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym, wyznaczonej zgodnie z § 12 ust. 6 niniejszych zasad
 - 3) 100% - w pozostałych przypadkach.
3. W szczególności do tej kategorii Bank zalicza:
- 1) akcje Banku Zrzeszającego;
 - 2) obligacje oraz bankowe papiery wartościowe nabyte od innych banków (emitentów), w przypadku których warunki emisji zakładają ich podporządkowanie i które emitent zaliczył za zgodą KNF do funduszy własnych, w tym podporządkowane bankowe papiery wartościowe nabyte od Banku Zrzeszającego;
 - 3) pakiety akcji i udziałów, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych Banku.

§ 16

Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem

1. Do pozycji związanych ze szczególnie wysokim ryzykiem Bank zalicza w szczególności:
 - 1) inwestycje w przedsiębiorstwa venture capital, z wyjątkiem przypadków, gdy inwestycje te traktowane są zgodnie z § 14 niniejszego załącznika;
 - 2) inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, z wyjątkiem przypadków, gdy inwestycje te traktowane są zgodnie z § 14 niniejszego załącznika;
 - 3) finansowanie nieruchomości spekulacyjnych.
2. Podczas oceny, czy ekspozycja inna niż te wymienione w ust. 1, jest związana ze szczególnie wysokim ryzykiem, Bank uwzględnia następujące czynniki ryzyka:
 - 1) istnieje wysokie ryzyko straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez dłużnika;
 - 2) niemożliwa jest ocena tego, czy ekspozycja spełnia warunek zawarty w pkt 1.
3. Ekspozycjom związanym ze szczególnie wysokim ryzykiem przypisywana jest waga 150%.

§ 17

Inne pozycje

Do ekspozycji ujmowanych w kategorii Inne pozycje zaliczane są:

- 1) rzeczowe aktywa trwałe z wagą ryzyka 100%;
- 2) zaliczki i rozliczenia międzyokresowe czynne, w przypadku których Bank nie może ustalić kontrahenta z wagą ryzyka 100%;
- 3) środki pieniężne w kasie i równoważne pozycje gotówkowe z wagą ryzyka 0%;
- 4) inne ekspozycje, niezaliczone do żadnej z kategorii ekspozycji wymienionych w niniejszym załączniku z wagą ryzyka 100%;
- 5) środki pieniężne w drodze z wagą ryzyka 20%.

Szczegółowe zasady przypisywania współczynników konwersji ekspozycjom z tytułu pozycji pozabilansowych

§ 1

1. Dla potrzeb niniejszego załącznika, pierwotnym okresem zapadalności zobowiązania pozabilansowego jest okres, który rozpoczyna się w momencie, gdy zobowiązanie zostało przyznane i zaakceptowane przez dłużnika, do najwcześniejszej daty, w której:
 - 1) zobowiązanie wygasa, lub
 - 2) Bank może według własnego uznania bezwarunkowo anulować zobowiązanie.
2. Klauzula istotnej niekorzystnej zmiany nie jest uważana za zapewniającą wystarczającą ochronę zobowiązania do uznania za bezwarunkowo odwoławalne¹.
3. Detaliczne linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeśli Bank może je anulować w pełnym zakresie, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony praw konsumenta i powiązanych kwestii. Przez pojęcie anulowania rozumiane jest działanie, które doprowadzi do ponownego procedowania wniosku kredytowego.
4. Zobowiązanie do udzielenia kredytu / pożyczki o terminie spłaty dłuższym niż jeden rok, które musi być wykorzystane w okresie krótszym niż jeden rok można traktować jako zobowiązanie o terminie pierwotnym do roku, pod warunkiem, że niewykorzystana część zobowiązania zostanie automatycznie anulowana wraz upływem okresu jej udostępnienia (*niewykorzystane zobowiązanie pozabilansowe jest usuwane z ewidencji księgowej*).

§ 2

1. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym (obejmującym zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu), które można bezwarunkowo anulować w każdej chwili bez wypowiedzenia, lub które umożliwiają w sposób efektywny automatyczne anulowanie wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika, przypisywany jest współczynnik konwersji równy 0%. (*Bank powinien aktywnie monitorować sytuację dłużnika oraz stosować mechanizmy kontrolne, które umożliwiają natychmiastowe wykrycie pogorszenia się jakości kredytowej dłużnika, aby automatyzm w zakresie anulowania mógł zostać uznany i zastosowanie miał wskaźnik konwersji równy 0%*).
2. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym (obejmującym zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu), z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku włącznie, których nie można bezwarunkowo anulować w każdej chwili bez wypowiedzenia lub które nie umożliwiają w sposób rzeczywisty automatycznego anulowania na skutek pogorszenia się wiarygodności kredytowej dłużnika, przypisywany jest współczynnik konwersji równy 20%.
3. Niewykorzystanym zobowiązaniom kredytowym (obejmującym zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu), z

¹ W umowach dotyczących finansowania występuje często tzw. klauzula istotnej niekorzystnej zmiany (*material adverse change; MAC*). Jej brzmienie może być w każdej umowie inne, jednakże co do zasady klauzula MAC dotyczy zaistnienia dowolnej okoliczności, która może mieć istotny niekorzystny wpływ na działalność, majątek, sytuację finansową dłużnika (kredytobiorcy, pożyczkobiorcy, emitenta obligacji). Taką okolicznością może być także zdarzenie, które nie jest zależne od działania dłużnika. Konsekwencją zaistnienia istotnej niekorzystnej zmiany jest przypadek naruszenia umowy finansowania, który uprawnia wierzyciela do wypowiedzenia umowy i żądania przedterminowej spłaty finansowania.

- pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku, przypisywany jest współczynnik konwersji równy 50%.
4. Gwarancjom przetargowym, gwarancjom dobrego wykonania umowy oraz innym, niestanowiącym zabezpieczenia aktywów osób trzecich (niemającym charakteru substytutu kredytu) przypisywany jest współczynnik konwersji równy 20%.
 5. Gwarancjom zapłaty za wysłane towary, gwarancjom zapłaty cła i gwarancjom zapłaty podatku przypisywany jest współczynnik konwersji równy 50%.
 6. Gwarancjom lub poręczeniom posiadającym charakter substytutu kredytu (np. gwarancjom spłaty kredytu) przypisywany jest współczynnik konwersji równy 100%.
 7. Zobowiązaniom pozabilansowym do udzielenia kredytu (pożyczki), który zostanie wypłacony w kilku transzach: część transz do 1 roku, a część transz powyżej 1 roku należy przypisać wskaźnik konwersji równy 50%. W takich przypadkach możliwość renegotjacji warunków (terminów) udostępniania transz późniejszych (powyżej 1 roku) uznaje się za nieistotną dla celów określenia wskaźnika konwersji. *(W praktyce wypłaty kredytów w transzach (o ile zdarzają się terminy udostępniania transz > 1 rok) dotyczą przedsięwzięć inwestycyjnych (finansowania projektów rozwojowych, itp.), przy których wypłata transzy następuje po realizacji danego etapu (rozliczeniu poprzedniej transzy) i w przypadku których Bank może mieć trudności z wycofaniem się finansowania bez narażania swojej inwestycji na straty. Z praktyki i zapisów umów kredytowych wynika, że termin uruchomienia transzy kredytowej jest jedynie najbliższym (a nie najdalszym) możliwym terminem jej przekształcenia w należność bilansową i po tym terminie transze nie są automatycznie anulowane (niewykorzystane zobowiązanie pozabilansowe nadal jest w ewidencji księgowej).*
 8. W przypadku, gdy zobowiązanie pozabilansowe do udzielenia kredytu (pożyczki) obejmuje niepowiązane transze i gdzie konwersje są dozwolone między transzami powyżej i poniżej jednego roku (tj. gdy pożyczkobiorca może dokonywać wyboru dotyczącego tego, jaka część zobowiązania jest poniżej jednego roku, a jaka jest powyżej jednego roku), całe zobowiązanie pozabilansowe podlega współczynnikowi konwersji równemu 50%.

§ 3

1. Klasyfikacja zobowiązań pozabilansowych z punktu widzenia pierwotnego okresu zapadalności i odpowiedniego współczynnika konwersji pozostaje niezmienną do momentu wygaśnięcia zobowiązania pozabilansowego (oferty) lub do dnia, w którym pozycja pozabilansowa zostanie wykorzystana (np. stanie się zaciągniętą linią kredytową), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeśli strony umowy wyrażą zgodę, zobowiązanie pozabilansowe może zostać renegotjowane przed upływem terminu jego obowiązywania (wygaśnięcia). Jeśli proces renegotjacji obejmuje ocenę kredytową klienta zgodnie ze standardami kredytowymi Banku i zapewnia Bankowi pełną swobodę odnowienia lub przedłużenia zobowiązania oraz możliwość zmiany wszelkich innych warunków umownych zobowiązania, w dniu przyjęcia przez klienta zmienionych warunków umownych oryginalne zobowiązanie można uznać za wygasłe i rozpocząć nowe zobowiązanie. Jeśli uzgodnienia co do nowych warunków umownych nie są osiągnięte, pierwotne zobowiązanie pozostanie w mocy do pierwotnego terminu zapadalności. Proces renegotjacji musi być jasno udokumentowany. *(To rozwiązanie nie jest tożsame z przypadkami umów podpisanych np. na 5 lat z corocznym badaniem zdolności kredytowej, ponieważ pierwotne zobowiązanie pozabilansowe jest przyznane na 5 lat – oferta nie wygasa automatycznie, a wymaga jedynie potwierdzenia po roku – rozwiązanie stosowane np. przy kredytach w ROR).*
3. Podejście użyte w niniejszym załączniku w zakresie definicji „pierwotny termin zapadalności” nie ogranicza identyfikowania terminów zapadalności istotnych dla innych

celów, takich jak określenie wag ryzyka (np. dla wagi ryzyka zgodnie z art. 121 ust. 3 CRR w przypadku ekspozycji wobec instytucji bez ratingu o pierwotnym efektywnym terminie zapadalności trzymiesięcznym lub krótszym) lub w celu uznania ograniczenia ryzyka kredytowego (w odniesieniu do którego art. 238 ust. 1 CRR określa efektywny termin zapadalności instrumentu bazowego jako najdłuższy możliwy pozostały czas, przed upływem którego dłużnik musi wywiązać się ze swoich zobowiązań, z zastrzeżeniem maksymalnie pięć lat).

Źródła danych i narzędzia wykorzystywane w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych

§ 1

1. Podstawowym źródłem danych, wykorzystywanych dla celów kalkulacji regulacyjnych wymogów kapitałowych, są informacje zarejestrowane w ewidencji księgowej (systemie księgowym) Banku prowadzonej za pośrednictwem systemu Novum Bank Enterprise NOE.
2. Dane, o których mowa w ust. 1, dotyczą pozycji bilansowych, pozabilansowych oraz pozycji słownikowych i obejmują m.in.:
 - 1) atrybuty, parametry i dane o klientach – umożliwiające, m.in. identyfikację klientów detalicznych oraz podlegających współczynnikowi wsparcia;
 - 2) atrybuty, parametry i dane o transakcjach – w szczególności informacje o transakcjach kredytowych i pozostałych pozycjach uczestniczących w wyznaczaniu wymogów kapitałowych, a które ewidencjonowane są transakcyjnie (włączając w to informacje o ekspozycjach kredytowych o indywidualnym sposobie zarządzania – którym w rachunku wymogów kapitałowych należy przypisać indywidualnie kategorie ekspozycji / wagi ryzyka);
 - 3) atrybuty, parametry i dane o stanach nietransakcyjnych – zawierające m.in. informacje o pozostałych składnikach uczestniczących w wyznaczaniu wymogów kapitałowych, a które ewidencjonowane są w sposób nietransakcyjny (np. konta rozliczeniowe, aktywa trwałe, itp.);
 - 4) atrybuty, parametry i dane o zabezpieczeniach – wykorzystywanych m.in. dla potrzeb stosowania uznanych technik redukcji ryzyka oraz dekompozycji ekspozycji do kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach;
 - 5) słowniki: kategorii ryzyka, wag ryzyka, współczynników konwersji (CCF), okresów pierwotnych.

§ 2

1. Podstawowym narzędziem, wykorzystywanym dla celów kalkulacji regulacyjnych wymogów kapitałowych, jest system o nazwie Moduł Analiza, który należy do zintegrowanego systemu Novum Bank Enterprise NOE. Moduł Analiza współpracuje z Modułem Głównym oraz arkuszem excel.
2. System, w sposób automatyczny, importuje i przetwarza dane ze źródeł określonych w §2.
3. Na podstawie zaimportowanych danych oraz parametryzacji system dokonuje:
 - 1) dekompozycji ekspozycji do poszczególnych kategorii ekspozycji;
 - 2) wyznaczenia pierwotnej wartości ekspozycji;
 - 3) wyznaczenia korekt ekspozycji z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego oraz uwzględniania innych redukcji;
 - 4) wyznaczenia ekwiwalentów bilansowych pozycji pozabilansowych;
 - 5) zastosowania uznanych technik redukcji ryzyka;
 - 6) wyznaczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynników wsparcia (w tym współczynnika wsparcia MŚP);

- 7) wyznaczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynników wsparcia (w tym współczynnika wsparcia MŚP);
 - 8) wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie ze stosowaną w Banku metodą standardową, o której mowa w §7 niniejszych zasad.
3. Szczegółowa dokumentacja, dotycząca parametryzacji, zastosowanych algorytmów i mechanizmów dekompozycji danych oraz wyznaczenia wymogów kapitałowych stanowi integralną część systemu i przechowywana jest w Banku.

§ 3

1. W ramach uzgadniania wyliczeń wymogów w zakresie funduszy własnych i bieżącej kontroli jakości danych Komórka ds. sprawozdawczości i ryzyka wykorzystuje wykazy przedstawione przez poszczególne komórki organizacyjne oraz raporty, raporty kontrolne i zestawienia udostępniane z poziomu systemu oraz z systemu księgowego:
 - 1) zestawienia obrotów i sald z systemu księgowego;
 - 2) dane analityczne z bazy danych systemu;
 - 3) wykaz ekspozycji kredytowych, wobec klientów, którzy nie spełniają warunków zastosowania współczynnika wsparcia MŚP;
 - 4) wykaz ekspozycji kredytowych spełniających warunki zastosowania współczynnika wsparcia infrastruktury;
 - 5) wykaz ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - 6) wykaz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach;
 - 7) wykaz ekspozycji kredytowych o indywidualnym sposobie zarządzania dla których zastosowano odstępstwa od przyjętych standardów postępowania (standardów kredytowych).
2. W ramach uzgodnień, o których mowa w ust. 1, stosowane są mechanizmy kontrolne:
 - 1) wbudowane w system (automatyczne lub półautomatyczne);
 - 2) ręczne – przez pracownika w ramach weryfikacji bieżącej, z wykorzystaniem źródeł i narzędzi wymienionych w ust. 1.

Kryteria uznawalności ekspozycji dla celów zastosowania współczynnika wsparcia infrastruktury

§ 1

1. Dla potrzeb zastosowania korekty wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego w odniesieniu do ekspozycji wobec podmiotów, które obsługują lub finansują fizyczne obiekty lub instalacje, systemy i sieci zapewniające lub wspierające podstawowe usługi publiczne, przyjmuje się, że współczynnik wsparcia infrastruktury ma zastosowanie pod warunkiem, że ekspozycja spełnia wszystkie poniższe:
 - 1) ekspozycja należy do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw, z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - 2) jest to ekspozycja wobec podmiotu, który został stworzony specjalnie w celu finansowania lub obsługiwania fizycznych obiektów lub instalacji, systemów i sieci zapewniających lub wspierających podstawowe usługi publiczne;
 - 3) źródłem spłaty zobowiązań w co najmniej dwóch trzecich jej kwoty jest dochód generowany przez aktywa objęte finansowaniem, nie zaś niezależna zdolność generowania dochodów szerszego przedsiębiorstwa, lub są subsydia, dotacje lub finansowanie zapewnione przez co najmniej jeden z podmiotów wymienionych w ust. 2 pkt 2 lit. a oraz lit. b;
 - 4) dłużnik może wykonać swoje zobowiązania finansowe nawet w warunkach skrajnych, które są istotne w kontekście ryzyka projektu;
 - 5) przepływy pieniężne, które generuje dłużnik, są przewidywalne i pokrywają wszystkie przyszłe płatności na poczet spłaty kredytu w całym okresie trwania kredytu;
 - 6) ryzyko refinansowania ekspozycji jest niskie lub jest odpowiednio ograniczone, z uwzględnieniem wszelkich subsydiów, dotacji lub finansowania zapewnionych przez co najmniej jeden z podmiotów wymienionych w ust. 2 pkt 2 lit. a oraz lit. b;
 - 7) ustalenia umowne dają kredytodawcom znaczny stopień ochrony obejmującej następujące elementy:
 - a) jeżeli dochody dłużnika nie są finansowane z płatności dokonywanych przez dużą liczbę użytkowników, ustalenia umowne zawierają postanowienia skutecznie chroniące kredytodawców przed stratami wynikającymi z zakończenia projektu przez stronę, która zobowiązała się nabywać towary lub usługi zapewniane przez dłużnika,
 - b) dłużnik posiada wystarczające fundusze rezerwowe w pełni sfinansowane środkami pieniężnymi lub inne ustalenia dotyczące finansowania zawarte z wysoko ocenianymi gwarantami na potrzeby pokrycia rezerw na nieprzewidziane wydatki i wymogów w zakresie kapitału obrotowego w całym okresie istnienia aktywów, o których mowa w pkt 2 niniejszego ustępu,
 - c) kredytodawcy mają znaczny stopień kontroli nad aktywami oraz dochodem generowanym przez dłużnika,
 - d) kredytodawcom przysługuje zabezpieczenie – w zakresie dopuszczalnym przez mające zastosowanie przepisy – ustanowione w odniesieniu do aktywów i kontraktów o istotnym znaczeniu dla działalności w zakresie infrastruktury lub posiadają alternatywne mechanizmy na miejscu służące ochronie ich pozycji;

- e) kapitał własny jest zastawiony na rzecz kredytodawców, tak aby w razie niewykonania zobowiązania mogli oni przejąć kontrolę nad podmiotem,
 - f) wykorzystanie operacyjnych przepływów pieniężnych netto po dokonaniu obowiązkowych płatności z projektu do celów innych niż obsługa zobowiązań dłużnych jest ograniczone,
 - g) istnieją ograniczenia umowne dotyczące zdolności dłużnika do prowadzenia działalności, która może być szkodliwa dla kredytodawców, w tym zakaz emitowania nowego długu bez zgody obecnych dostawców finansowania dłużnego;
- 8) zobowiązanie jest uprzywilejowane w stosunku do wszystkich roszczeń innych niż roszczenia ustawowe i roszczenia kontrahentów będących stroną kontraktów na instrumenty pochodne;
- 9) jeżeli dłużnik znajduje się w fazie budowy, inwestor kapitałowy spełnia poniższe kryteria lub – jeżeli istnieje więcej niż jeden inwestor kapitałowy – grupa inwestorów kapitałowych jako całość spełnia poniższe kryteria:
- a) inwestorzy kapitałowi z powodzeniem nadzorowali w przeszłości projekty infrastrukturalne oraz posiadają odpowiednią pozycję finansową oraz wiedzę fachową,
 - b) ryzyko niewykonania zobowiązania przez inwestorów kapitałowych jest niskie lub ryzyko poniesienia przez dłużnika istotnych strat w wyniku niewykonania zobowiązania przez tych inwestorów jest niskie,
 - c) wprowadzono właściwe mechanizmy pozwalające uzgodnić interes inwestorów kapitałowych z interesami kredytodawców;
- 10) dłużnik dysponuje odpowiednimi gwarancjami, aby zapewnić ukończenie projektu zgodnie z ustaloną specyfikacją, budżetem lub datą ukończenia realizacji; w tym solidnymi gwarancjami ukończenia realizacji lub w realizacji bierze udział doświadczony wykonawca i dłużnik dysponuje odpowiednimi postanowieniami umownymi dotyczącymi kar umownych;
- 11) jeżeli ryzyka operacyjne są istotne, są one właściwie zarządzane;
- 12) dłużnik wykorzystuje sprawdzone technologie i projekty;
- 13) uzyskano wszelkie niezbędne pozwolenia i zgody;
- 14) dłużnik wykorzystuje instrumenty pochodne wyłącznie do celów ograniczenia ryzyka;
- 15) dłużnik przeprowadził ocenę, czy aktywa objęte finansowaniem przyczyniają się do następujących celów środowiskowych:
- a) łagodzenie zmiany klimatu,
 - b) przystosowanie się do zmiany klimatu,
 - c) zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych i morskich,
 - d) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling,
 - e) zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola,
 - f) ochrona zdrowych ekosystemów.
2. Do celów ust. 1 pkt 5 wygenerowanych przepływów pieniężnych nie uznaje się za przewidywalne, chyba że ich istotna część spełnia następujące warunki:
- 1) spełnione jest jedno z następujących kryteriów:
- a) dochody zależą od dostępności,
 - b) dochody podlegają regulacji rentowności,
 - c) dochody podlegają umowie typu „bierz lub płać”,
 - d) poziom produkcji lub wykorzystanie oraz cena niezależnie spełniają jedno z poniższych kryteriów:
 - są regulowane,

- są ustalone na mocy umowy,
 - są wystarczająco przewidywalne w związku z niskim ryzykiem związanym z podażą;
- 2) jeżeli dochody dłużnika nie są finansowane z płatności dokonywanych przez dużą liczbę użytkowników, strona, która zobowiązuje się nabywać towary lub usługi dostarczane przez dłużnika, jest jednym z następujących podmiotów:
- a) bankiem centralnym, rządem centralnym, samorządem regionalnym lub organem władz lokalnych, pod warunkiem że przypisano im wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z art. 114 i 115 CRR lub przypisano im rating nadany przez ECAI o stopniu jakości kredytowej wynoszącym co najmniej 3,
 - b) podmiotem sektora publicznego, pod warunkiem że przypisano mu wagę ryzyka równą 20 % lub mniej zgodnie z art. 116 CRR lub przypisano mu rating nadany przez ECAI o stopniu jakości kredytowej wynoszącym co najmniej 3,
 - c) wielostronnym bankiem rozwoju,
 - d) organizacją międzynarodową,
 - e) przedsiębiorstwem, któremu przypisano rating nadany przez ECAI o stopniu jakości kredytowej wynoszącym co najmniej 3,
 - f) jednostką, którą można zastąpić bez znacznej zmiany poziomu i terminowości generowania dochodów.

Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ekspozycji w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania

Obliczanie ekspozycji ważonej ryzykiem

§ 1

1. Bank oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do swoich ekspozycji w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów (w tym certyfikatów w funduszach inwestycyjnych zamkniętych) w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania poprzez pomnożenie kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, obliczonej zgodnie z metodami, o których mowa w ust. 2, przez odsetek jednostek uczestnictwa lub udziałów posiadanych przez Bank. *(Co oznacza, że Bank przypisuje wszystkim ekspozycjom bazowym wagi ryzyka w taki sposób, jakby znajdowały się one bezpośrednio w posiadaniu Banku. Następnie oblicza całkowitą ekspozycję ważoną ryzykiem wobec danego przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania i mnoży uzyskaną wartość przez odsetek posiadanych przez siebie udziałów / jednostek uczestnictwa)*
2. Bank może stosować metodę pełnego przeglądu lub metodę opartą na uprawnieniach (lub kombinację tych metod), po spełnieniu warunków określonych w § 2.
3. Jeżeli Bank, nie może zastosować metody pełnego przeglądu ani metody opartej na uprawnieniach, to zgodnie z metodą rezerwową, ekspozycjom w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania (w tym certyfikatom inwestycyjnym w funduszach inwestycyjnych zamkniętych), przypisuje wagę ryzyka równą 1250%.
4. Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania obliczona metodami wymienionymi w ust. 2 ogranicza się do ważonej ryzykiem kwoty ekspozycji tego przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania obliczonej zgodnie z metodą rezerwową.

Wymogi w zakresie stosowania metody pełnego przeglądu i metody opartej na uprawnieniach

§ 2

1. W celu określenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, Bank stosuje metodę pełnego przeglądu lub metodę opartą na uprawnieniach, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki:
 - 1) prospekt emisyjny przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania lub równoważny dokument zawiera następujące elementy:
 - a) kategorie aktywów, do inwestowania w które przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania jest uprawnione,
 - b) odpowiednie limity i sposób ich obliczania – jeżeli takie limity mają zastosowanie;
 - 2) sprawozdawczość przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania lub przedsiębiorstwa zarządzającego przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania wobec Banku spełnia następujące wymogi:

- a) sprawozdania dotyczące ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania są składane co najmniej tak często, jak sprawozdania dotyczące ekspozycji Banku *(czyli w terminach umożliwiających sporządzenie sprawozdawczości obowiązkowej COREP – kwartalnie)*,
 - b) poziom szczegółowości informacji finansowych umożliwia Bankowi obliczenie kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w oparciu o metodę standardową,
 - c) jeżeli Bank stosuje metodę pełnego przeglądu, informacje o ekspozycjach bazowych są weryfikowane przez niezależną osobę trzecią. *(formalny wymóg potwierdzenia poprawności sprawozdań np. przez audytora zewnętrznego)*
2. W przypadku korzystania przez Bank z metody opartej na uprawnieniach, sprawozdawczość, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, może zostać ograniczona do uprawnień inwestycyjnych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz wszelkich zmian tych uprawnień. Wymóg sprawozdawczy realizowany jest, gdy Bank po raz pierwszy przyjmuje na siebie ekspozycję wobec przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz gdy następuje zmiana w uprawnieniach inwestycyjnych tego przedsiębiorstwa.
 3. W przypadku, gdy Bank stosuje metodę pełnego przeglądu lub metodę opartą na uprawnieniach do celów obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania (poziom 1), a którakolwiek z ekspozycji bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania jest ekspozycją w innym przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania (poziom 2), to Bank może również zastosować do niej metodę pełnego przeglądu lub metodę opartą na uprawnieniach. Bank może zastosować metodę pełnego przeglądu do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ekspozycji przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania na poziomie 3 i na każdym kolejnym poziomie wyłącznie wtedy, gdy zastosował tę metodę obliczeń na poprzednim poziomie. W każdym innym przypadku Bank musi zastosować metodę rezerwową (zastosować wagę ryzyka 1250%).

Korzystanie z obliczeń przeprowadzanych przez osobę trzecią

§ 3

1. W przypadkach, w których Bank nie posiada danych lub informacji odpowiednich do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem wobec przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania zgodnie z metodą pełnego przeglądu lub metodą opartą na uprawnieniach, to może opierać się na obliczeniach przeprowadzonych przez osobę trzecią, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - 1) osobą trzecią jest jedno z poniższych:
 - a) instytucja przyjmująca depozyty lub przyjmująca depozyty instytucja finansowa przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, pod warunkiem, że przedsiębiorstwo to inwestuje wyłącznie w papiery wartościowe i deponuje wszystkie papiery wartościowe w tej instytucji przyjmującej depozyty lub przyjmującej depozyty instytucji finansowej,
 - b) przedsiębiorstwo zarządzające przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania;
 - 2) osoba trzecia przeprowadza obliczenia zgodnie z metodą pełnego przeglądu lub metodą opartą na uprawnieniach;
 - 3) poprawność obliczeń przeprowadzonych przez osobę trzecią potwierdził audytor zewnętrzny.

2. Jeżeli Bank opiera się na obliczeniach przeprowadzonych przez osobę trzecią, to mnoży kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania wynikającą z tych obliczeń przez współczynnik wynoszący 1,2.
3. Na zasadzie odstępstwa od przepisów ust. 2, jeżeli Bank posiada nieograniczony dostęp do szczegółowych obliczeń przeprowadzonych przez osobę trzecią, współczynnik wynoszący 1,2 nie ma zastosowania.
4. Obliczenia, o których mowa w ust. 3, przechowywane są w dokumentacji Banku i przekazywane są na żądanie KNF.

*(Proszę zauważyć, że Bank Zrzeszający nie spełnia definicji „osoby trzeciej”, gdyż nie jest depozytariuszem danego TFI – a zgodnie z brzmieniem ust.1 osobą trzecią może być albo depozytariusz danego TFI albo też przedsiębiorstwo zarządzające danym TFI. Oznacza to, że aby stosować metodę pełnego przeglądu w praktyce najczęściej będziemy mieć do czynienia z sytuacją taką, że Bank samodzielnie musi dokonać obliczeń, a może jedynie posiłkować się informacjami przekazywanymi przez Bank Zrzeszający. **Wskazywanie, że obliczeń za Bank dokonał Bank Zrzeszający jest nieuprawnione!**)*

Metoda pełnego przeglądu i metoda oparta na uprawnieniach

§ 4

1. W przypadku stosowania przez Bank metody pełnego przeglądu, komórkę monitorująca (jest odpowiedzialna za pełen przegląd i obliczenia) dokonuje pełnego przeglądu ekspozycji bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania i oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem waząc ryzykiem wszystkie ekspozycje bazowe przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w taki sposób, jakby znajdowały się one bezpośrednio w posiadaniu Banku – w szczególności zastosowanie mają zasady klasyfikacji ekspozycji, stosowania uznanych technik redukcji ryzyka oraz przypisywania ekspozycjom ocen ECAI i wag ryzyka określone w niniejszych zasadach.
2. Bank stosuje metodę opartą na uprawnieniach, jeżeli nie posiada wystarczających informacji o poszczególnych ekspozycjach bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania. W takim przypadku, oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem zgodnie z limitami określonymi w uprawnieniach przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz w odpowiednich przepisach prawa.
3. Bank przeprowadza obliczenia, o których mowa w ust. 2, przy założeniu, że przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w pierwszej kolejności inwestuje (w ramach dostępnego limitu) w ekspozycje obciążone najwyższym ryzykiem (wagą ryzyka), następnie zaś kontynuuje inwestowanie w porządku malejącym pod względem stopnia ryzyka.
4. Obliczenia, o których mowa w niniejszym paragrafie, przechowywane są w dokumentacji Banku. *(Jeżeli Bank posiada w systemach analitycznych możliwość importowania i procesowania danych o ekspozycjach bazowych – to można to doprecyzować. W przeciwnym razie zarówno sprawozdawczość w zakresie pozycji bazowych, jak i dokumenty potwierdzające jej poprawność, a także wszelkie arkusze/dokumenty, w których Bank dokonał klasyfikacji ekspozycji i przypisania im wag ryzyka oraz samej kalkulacji ekspozycji ważonej ryzykiem wobec danego przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, muszą być zachowane dla celów weryfikacji – czy to wewnętrznej, czy też przez Audyt IPS-SGB lub inspekcję UKNF).*

Wyłączenia i opcje alternatywne

§ 5

1. Bank wyłącza z obliczeń, o których mowa w § 1, instrumenty w kapitale podstawowym Tier I, instrumenty dodatkowe w Tier I, instrumenty w Tier II posiadane przez przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w części, w jakiej te instrumenty Bank odliczył od funduszy własnych, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami szczegółowymi.
2. Bank może wyłączyć z obliczeń, o których mowa w § 1, i zamiast tego zastosować podejście jak dla ekspozycji kapitałowych, ekspozycje w formie jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w formie:
 - 1) ekspozycji kapitałowych wobec podmiotów, których zobowiązaniom kredytowym przypisano wagę ryzyka równą 0 %, zgodnie z metodą standardową, w tym podmiotów otrzymujących środki publiczne, o ile można wobec nich zastosować wagę ryzyka równą 0 %;
 - 2) ekspozycjom kapitałowym utworzonym w ramach programów legislacyjnych wspierających określone sektory gospodarki, które zapewniają znaczne dopłaty inwestycyjne dla Banku i wiążą się z pewną formą nadzoru rządowego oraz ograniczeniami dotyczącymi inwestycji kapitałowych.

§ 6

1. Na zasadzie odstępstwa od § 1 ust. 1 Bank, przy stosowaniu metody pełnego przeglądu, może obliczać kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem poprzez przemnożenie wartości ekspozycji przez wagę ryzyka (RW^*) obliczoną zgodnie ze wzorem przedstawionym w ust. 2, o ile spełnione są następujące warunki:
 - 1) Bank mierzy wartość posiadanych jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania według kosztu historycznego, lecz wartość aktywów bazowych danego przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania mierzy według wartości godziwej, jeżeli stosują metodę pełnego przeglądu;
 - 2) zmiana wartości rynkowej jednostek uczestnictwa lub udziałów, w odniesieniu do których instytucje mierzą wartość według kosztu historycznego, nie zmienia kwoty funduszy własnych tych instytucji ani wartości ekspozycji związanej z tymi posiadanymi jednostkami uczestnictwa lub udziałami.
2. Waga ryzyka (RW^*) dla ekspozycji, w odniesieniu do których Bank stosuje metodę pełnego przeglądu, określana jest wzorem:

$$RW^* = \frac{RWAE}{E^*} \cdot \frac{A}{EQ}$$

gdzie:

RW^* = waga ryzyka

$RWAE$ = aktywa ważone ryzykiem przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania obliczone metodą pełnego przeglądu

E^* = wartość ekspozycji wynikająca z ekspozycji przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania

A = wartość księgową aktywów przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania

EQ = wartość księgową kapitału własnego przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania